

UVODNIK

V tokratni številki Knjižničarskih novic smo izpostavili nekaj zanimivih problemov. **Mojca Kotar** je pripravila prispevek o pomenu prostega dostopa, njegovih koristih in evropskih projektih na to temo. Pregledala je tudi kakšno je stanje na tem področju v Sloveniji. O kakovosti knjižničnih katalogov oziroma bibliografskih zapisov so se razpisali **Jan Pisanski**, **Katarina Švab**, **Irena Kavčič**, **Dunja Kalčič** in **Valentina Velkavrh**. Problem »slovangleščine« sta orisali **Anja Dular** in **Alenka Kavčič-Čolić**.

Poročilo z mednarodnega posvetovanja o UDK je zapisala **Darija Rozman**, poročilo o rezultatih projekta ENTITLE je pripravila **Breda Karun**, strokovno posvetovanje Poti

do knjige pa je na kratko opisala **Magda Lojk**.

Kako poteka implementacija RFID tehnologije v šolsko knjižnico sta zapisala **Ana Hudournik** in **Milan Breznik**. S knjižničnimi prireditvami v njihovi knjižnici pa nas seznanjajo **Špela Pahor**, **Tatjana Pristolič**, **Jadranka Zupančič** in **Darja Peperko Golob**.

Leto 2009 se počasi izteka. Upam, da je bilo zdravo, srečno in uspešno. Želim vam, da bi v letu 2010 reševanje novih izzivov potekalo čim bolj enostavno ter vas vabim, da nas o svojih dosežkih obveščate s prispevki v Knjižničarskih novicah.

Damjana Vovk

Kazalo:

Uvodnik	1
Čestitki	1
Koledar prihajajočih srečanj	2
Prost dostop do znanstvenih objav in podatkov	3
Šolska knjižnica	6
Popolnost podatkov v knjižničnem katalogu	7
Kakovost knjižničnih katalogov (bibliografskih baz podatkov)	8
Drugo mednarodno posvetovanje o UDK	10
Splošne knjižnice in vseživljenjsko učenje	12
Poti do knjige	13
Knjižnica Šolskega centra Velenje	14
Pilotski projekt vpeljave RFID v knjižnico	15
Kaj bo s to našo ljubo slovenščino!	16
Odziv na komentar: »Kaj bo s to našo ljubo slovenščino!«	16
VDC v knjižnici	17
»Dober dan« slovenskih splošnih knjižnic v Mestni knjižnici Ljubljana	18
Slovenski dnevi v Karlovcu, v osrednji knjižnici Slovencev na Hrvaškem	20
Zemljevidi kot knjižnično gradivo in kot nacionalna kulturna dediščina v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto	21
Voščilnice Marine Hrs razstavljene v izolski knjižnici	23

HITRE INFORMACIJE

ČESTITKI

Obveščamo vas, da je **dr. Jedert Vodopivec**, vodja Centra za konserviranje in restavriranje v Arhivu Republike Slovenije, za življenjsko delo in dosežke na področju hrambe, raziskovanja, konserviranja-restavriranja in vzdrževanja pisne in likovne dediščine na papirju in pergamentih, prejela nagrado Mirka Šubica za leto 2009.

Zlato plaketo Univerze v Ljubljani, ki jo ta podeljuje za izjemne zasluge pri razvijanju znanstvenega, pedagoškega ali umetniškega ustvarjanja univerze in za krepitev njenega ugleda, je letos prejel **dr. Jože Urbanija**.

Obema nagrajencema čestitamo!

Uredništvo Knjižničarskih novic

KOLENDAR PRIHAJAJOČIH SREČANJ

TUJINA

(izbor za obdobje januar – februar 2010)

- **12.-13.1.2010**, Bangalore, Indija, *CPOV - Critical Point of View: Wikipedia and the Politics of Open Knowledge*, <http://cis-india.org/research/conferences/conference-blogs/Wikiwars>
- **20.-21.1.2010**, Atlanta, ZDA, *13th Conference of Atmospheric Science Librarians International*, <http://www.aslionline.org/>
- **21.-24.1.2010**, Greater Noida, Indija, *55th Annual Conference of Indian Library Association*, <http://ilaconf.bimtechlibrary.net/>
- **25.-27.1.2010**, Parna, Italija, *BOBCATSSS 2010*, <http://bobcatssss2010.unipr.it/>
- **28.-29.1.2010**, London, VB, *Repositories: European Collaboration in the International Context*, <http://www.neeoconference.eu/>
- **1.-3.2.2010**, Austin, ZDA, *Electronic Resources & Libraries*, <http://www.electroniclibrarian.org>
- **4.-6.2.2009**, New Delhi, Indija, *International Conference on Children's Libraries: Building a Book Culture*, <http://www.awic.in>
- **4.-6.2.2010**, New York, ZDA, *Third ACM International Conference on Web Search and Data Mining (WSDM) 2010*, <http://www.wsdm-conference.org/2010/>
- **9.-11.2.2010**, Melbourne, Avstralija, *VALA - Libraries, Technology and the Future: Connections, Content, Conversations*, <http://www.vala.org.au/conf2010.htm>
- **23.-26.2.2010**, New Delhi, Indija, *International Conference on Digital Libraries (ICDL 2010)*, <http://www.teriin.org/events/icdl/>
- **23.-26.2.2010**, Rim, Italija, *11th International ISKO Conference: Paradigms and Conceptual Systems in KO*, <http://www.iskoi.org/ocs/index.php/int/rome2010>

SODELOVANJE NA POSVETOVANJU

(rok oddaje povzetkov)

- **15.1.2010** za 2-4.6.2010, Montreal, Kanada, *Canadian Association for Information Science: 38th Annual Conference: Information Science: Synergy through Diversity*, <http://www.cais-acsi.ca/cfp2010.htm>
- **15.1.2010** za 24-28.5.2010, Zadar, Hrvaška, *Libraries in digital age (LIDA) 2010*, <http://web.ffos.hr/lida/>
- **18.1.2010** za 22-24.9.2010, Ankara, Turčija, *2nd International Symposium on Information Management in a Changing World*, <http://by2010.bilqiyonetimi.net/english.html>
- **22.1.2010** za 21-24.6.2010, London, VB, *COLIS 7: Integration in the Information Sciences: Unity in Diversity*, <http://colis.soi.city.ac.uk/>
- **31.1.2010** za 20-21.5.2010, Mundaneum, Belgija, *Transcending Boundaries in Europe in the Period of the Belle Epoque*, <http://www.mundaneum.be/index.asp?ID=621>
- **1.2.2010** za 28.9-2.10.2010, Murcia, Španija, *Information Seeking in Context Conference*, <http://www.um.es/isis2010/index.php>
- **12.2.2010** (posterji) za 10-15.8.2010, Gothenburg, Švedska, *76th IFLA General Conference and Assembly: Open Access to Knowledge - Promoting Sustainable Progress*, <http://www.ifla.org/en/ifla76>
- **15.3.2010** za 9-11.8.2010, Terälahti, Finska, *8th Annual CISTM: Change Management Agenda for Information Science, Technology and Management*, <http://www.cistm.org/>
- **30.4.2010** za 19-23.7.2010, Buenos Aires, Argentina, *Milenio y memoria (III. Congreso internacional Europa – America: Museos, archivos y bibliotecas para la historia de la ciencia)*, juancarlos@orbitur.com

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Damjana Vovk (e-pošta: icb@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer

Naklada: 400 izvodov

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: icb@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-176

PROST DOSTOP DO ZNANSTVENIH OBJAV IN PODATKOV

STROKOVNE
TEME

V tednu od 19. do 23. oktobra 2009 so po vsem svetu na različne načine obeleževali Teden prostega dostopa (Open Access Week, www.openaccessweek.org) in seznanjali raziskovalce, knjižničarje, upravljavce visokošolskih izobraževalnih in raziskovalnih ustanov ter financerje s temeljnimi principi in pomenom prostega dostopa do objav in podatkov iz (javno financiranih) raziskav ter do drugih publikacij. Tovrsten dostop je del širšega gibanja odprte znanosti (Open Science), za katero ena od definicij pravi, da se zavzema za transparentnost v metodologiji eksperimentov, opazovanju in zbiranju podatkov, javno dostopnost in ponovno uporabo podatkov, javno dostopnost in transparentnost znanstvene komunikacije (publiciranja) ter uporabo spletnih orodij za poenostavitev sodelovanja znanstvenikov (www.openscience.org).

Prosta dostopnost znanstvenih člankov in monografij je ena najpomembnejših sprememb v znanstveni komunikaciji po pojavu tiskanih znanstvenih revij v 17. stoletju in njihovih elektronskih različic konec 20. stoletja. Pobuda je bila prvič utemeljena v budimpeštanski deklaraciji iz leta 2002 (**Budapest Open Access Initiative**, www.soros.org/openaccess), ki jo je v znamenje podpore in namena udejanjanja podpisalo preko 500 organizacij (med njimi ni ustanov iz Slovenije) in preko 5.100 posameznikov (nekaj tudi iz Slovenije). V naslednjih letih so prosto dostopnost podprle še druge izjave na mednarodni, nacionalni in na ravni ustanov, med njimi **Bethesda Statement on Open Access Publishing**, 2003 (www.earlham.edu/~peters/fos/bethesda.htm), **Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities**, 2003 (oa.mpg.de/openaccess-berlin/berlindeclaration.html), **UN World Summit on the Information Society: Declaration of Principles and Plan of Action**, 2003 in 2005 (www.itu.int/wsis/index.html), **Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD): Declaration on Access to Research Data From Public Funding**, 2004 (www.oecd.org), in **IFLA Statement on Open Access to Scholarly Literature and Research Documentation**, 2004 (archive.ifla.org/V/cdoc/open-access04.html).

DEFINICIJA PROSTODOSTOPNE PUBLIKACIJE

Za predstavitev značilnosti prostega dostopa do objav

se najpogosteje uporabljajo definicije iz budimpeštanske in iz deklaracije iz Bethesde. V skladu z osnovnim principom prostega dostopa naj bi bili rezultati javno financiranih raziskav takoj po njihovem publiciranju prosto dostopni na svetovnem spletu.

Prostodostopna publikacija izpolnjuje naslednje pogoje:

1. Avtor in nosilec materialne avtorske pravice v svetovnem merilu dopuščata vsem uporabnikom prosto, nepreklicno in stalno pravico dostopa do publikacije ter dovoljujeta razmnoževanje, uporabo, razširjanje, prenos in javni prikaz dela, izdelavo in distribucijo izpeljanih del v katerem koli digitalnem mediju za katerikoli odgovoren namen in dopuščata, da uporabniki naredijo manjše število izpisov za lastno uporabo.
2. Celotna publikacija in vsa dodatna gradiva, vključno z dovoljenjem iz prejšnje točke, so takoj po objavi odložena v vsaj en spletni repozitorij, ki omogoča prost dostop, neomejeno distribucijo, medobratovalnost (interoperabilnost) in trajno hranjenje.

Prof. dr. Peter Suber definira, da je prostodostopna literatura elektronska, brezplačno dostopna na svetovnem spletu in prosta večine omejitev avtorskih pravic ter licenciranja.

ZLATA IN ZELENA POT PROSTEGA DOSTOPA

Za zlato pot prostega dostopa (*gold road*) velja objava članka v prostodostopni reviji z ustreznim recenzentskim aparatom. V Directory of Open Access Journals (DOAJ, www.doaj.org) je trenutno evidentiranih 4.370 recenziranih prostodostopnih revij različnih področij znanosti, ki omogočajo takojšen prost dostop do člankov v celotnem besedilu (brez plačila za dostop ali embarga). Avtor v tem načinu objave obdrži materialno avtorsko pravico, na izdajatelja prostodostopne revije prenese pravico do prve tiskane in elektronske objave.

Eden od pogojev za večjo razširjenost prostodostopnih revij je razvoj ustreznih ekonomskih modelov s prehodom s plačevanja naročnin oz. dostopa do elektronskih revij v financiranje objav v prostodostopnem okolju. Austrian Science Fund se je v oktobru 2009

odločil za triletno sofinanciranje takojšnje proste dostopnosti objav, ki nastanejo v projektih, ki jih ta ustanova sofinancira, nakar bodo preučili ustreznost tovrstnega načina financiranja. Podobna priporočila sta izdala Research Information Network in Universities UK (oba Velika Britanija) v dokumentu *Paying for open access publication charges* (2009). V Sloveniji je sofinanciranje shranjevanja znanstvenih vsebin in objavljanja v prostodostopnih revijah že leta 2003 predlagal prof. dr. Franc Viktor Nekrep.

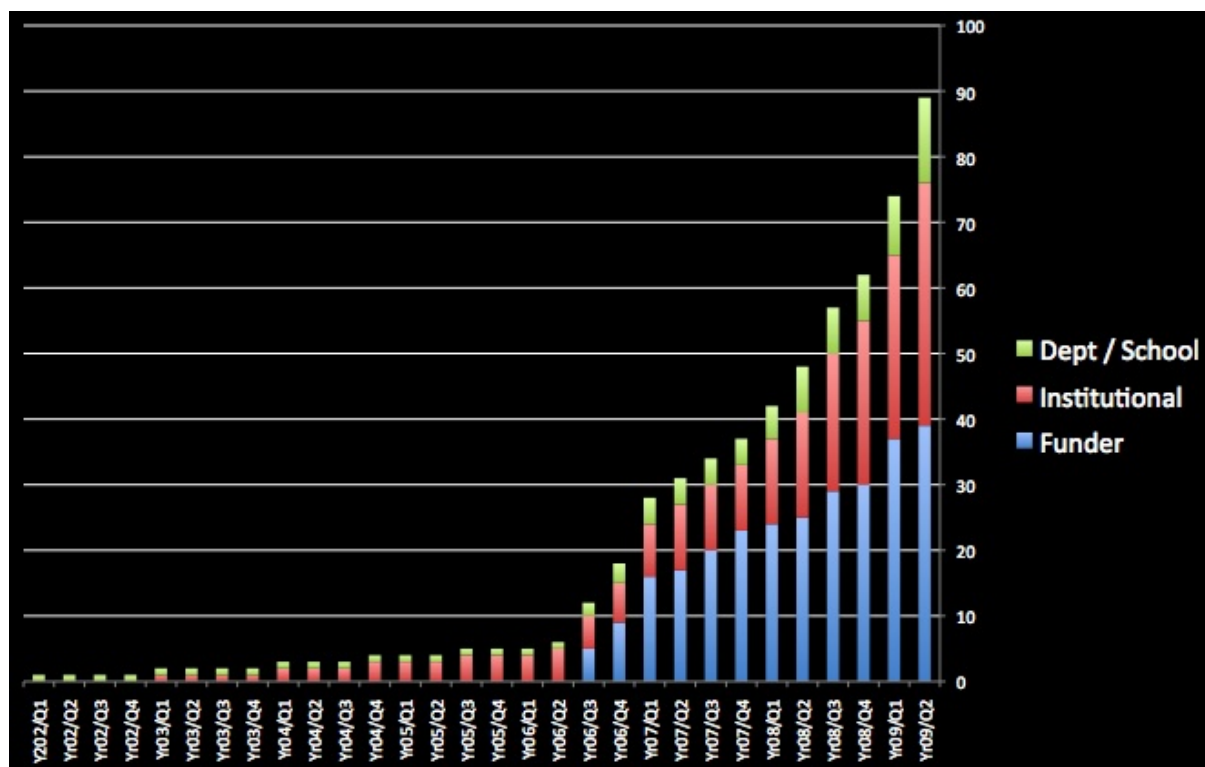
Zelena pot prostega dostopa (*green road*) pomeni **samoshranjevanje (predvsem) recenziranih člankov** (avtorjeva recenzirana končna oblika – *postprint*), objavljenih v plačljivih revijah, v digitalne repozitorije (samoshranjevanje/*self-archiving* s strani avtorjev). Če je avtor prenesel avtorsko pravico na založnika, mu mora slednji dovoliti shranitev recenziranega članka v avtorjevi končni obliki. Trenutno 80 % svetovnih založnikov to dovoljuje. Stališča posameznih založnikov znanstvene literature do proste dostopnosti objav, objavljenih v njihovih revijah, so razvidna s strani projekta Romeo/Sherpa (www.sherpa.ac.uk/romeo/). Nekateri tradicionalni založniki omogočajo takojšnjo prosto dostopnost objavljenega članka ob doplačilu avtorja za prosto dostopnost. V Registry of Open

Access Repositories (ROAR, roar.eprints.org/) je evidentiranih 1.496 prostodostopnih repozitorijev za samoshranjevanje. Slednji so lahko geografsko zamejeni (evropski, nacionalni), institucionalni ali tematski.

OBVEZNO SHRANJEVANJE OBJAV V PROSTODOSTOPNE REPOZITORIJE

Obvezno shranjevanje objav iz javno financiranih raziskav v prostodostopne repozitorije (*open access mandates*) zahtevata Evropska komisija in Evropski raziskovalni svet, med ustanovami na primer National Institutes of Health (ZDA), The Wellcome Trust (VB) in CERN (Švica). Zahteve za obvezno shranjevanje podatkov raziskav so še manj pogoste. Za ves svet se podatki o zahtevah financerjev in ustanov zbirajo v Registry of Open Access Repository Material Archiving Policies (ROARMAP, www.eprints.org/openaccess/policysignup/). Dne 20. 10. 2009 je bilo med njimi 42 zahtev financerjev, 45 zahtev ustanov in 14 zahtev oddelkov za obvezno shranjevanje objav iz javno financiranih raziskav ter 34 zahtev ustanov za obvezno oddajo podiplomskih visokošolskih del.

Na sliki 1 je prikazana rast števila zahtev za obvezno shranjevanje objav v prostodostopne repozitorije za

Slika 1: Rast števila zahtev za obvezno shranjevanje objav v prostodostopne repozitorije v obdobju 2002–2009 (Swan, A. *Optimal scholarship: open access mandates to the end of the first half of 2009*. Dostopno na optimal-scholarship.blogspot.com/. Uporabljeno 14. 10. 2009.)

obdobje 2002–2009.

KORISTI PROSTEGA DOSTOPA

S prostim dostopom do znanstvenih objav in podatkov je napredek znanosti hitrejši, povečata se obseg in razpon raziskav ter izboljša izkoristek javnega financiranja. Omejitve dostopa do in uporabe rezultatov iz javno financiranih raziskav lahko zmanjšajo kakovost in učinkovitost nadaljnjih raziskav.

Prost dostop za avtorja pomeni lažjo dostopnost njegovih objav, večjo vidnost in posledično večjo citiranost objav (v razponu od 50–300 % večjo v primerjavi s članki, ki so bili objavljeni v plačljivi reviji in avtorjeva končna recenzirana različica ni bila shranjena v prostodostopni repozitorij).

Prof. dr. Nekrep je leta 2002 takole razmišljal o prosti dostopnosti objav slovenskih raziskovalcev: »Z globalno dostopnostjo informacij bo slovenska znanstvena produkcija lažje stopila iz relativne anonimnosti in bo tudi dostopnejša svetovnemu preverjanju kakovosti.«

Veliki pa so tudi finančni prihranki. V primerjalni analizi *Open access – what are the economic benefits?* (2009) je bilo ugotovljeno, da bi Danska pri cenah in številu objav iz leta 2007 v tem letu prihranila 70 mio evrov, če bi danski raziskovalci tega leta v celoti objavljali le v recenziranih prostodostopnih revijah. Za Nizozemsko bi v tem letu prihranek znašal 133 mio evrov in za Veliko Britanijo 480 mio evrov. Podrobnejše analize ekonomskih modelov znanstvenega publiciranja so na primer pripravili britanski JISC (*Economic implications of alternative scholarly publishing models: exploring the costs and benefits*, 2009), SURF (*Costs and benefits of research communication: the Dutch situation*, 2009) in DEFF (*Costs and benefits of alternative publishing models: Denmark*, 2009).

POMEMBNEJŠI EVROPSKI PROJEKTI NA TEMO PROSTEGA DOSTOPA

DRIVER (Digital Repository Infrastructure Vision for European Research; projekt 6. in 7. OP): povezuje evropske prostodostopne repozitorije. V Tednu prostega dostopa 2009 je DRIVER Confederation Summit skupaj z izvenevropskimi partnerji ustanovil Confederation of Open Access Repositories (COAR).

www.driver-community.eu

PEER (Publishing and the Ecology of European

Research): raziskali bodo ekonomijo in ovrednotili vpliv samoshranjevanja objav v repozitorije.

www.peerproject.eu

SOAP (Study of Open Access Publishing; projekt 7. OP): analizirani bodo novi poslovni modeli objavljanja v prostem dostopu.

project-soap.eu/

OAPEN (Open Access Publishing in European Networks): preučili bodo modele izdajanja prostodostopnih monografij v humanistiki in družbenih vedah.

www.oapen.org/

OpenAIRE (Open Access Infrastructure in Europe; projekt 7. OP): pred podpisom pogodbe z Evropsko komisijo (38 partnerjev iz vse Evrope). V okviru projekta bo zgrajena digitalna infrastruktura in vzpostavljeni podporni mehanizmi za identifikacijo, shranjevanje, dostop in nadzor oddaje objav, ki nastanejo v projektih, financiranih s strani 7. OP in Evropskega raziskovalnega sveta.

STANJE V SLOVENIJI

V Sloveniji različne ustanove izdajajo preko 20 prostodostopnih revij, registriranih v Directory of Open Access Journals.

Na univerzah je vzpostavljenih nekaj institucionalnih repozitorijev za samoshranjevanje objav, ki pa se večinoma polnijo z obvezno oddajo visokošolskih del. Delujejo s pomočjo različne programske opreme, prav tako ni enotnega načina dostopanja do digitalnih vsebin na spletnih straneh, iskalniki in metapodatkovni modeli so različni. V Digitalni knjižnici Slovenije se v dogovoru z Javno agencijo za raziskovalno dejavnost RS zbirajo e-oblike revij, katerih izdajanje sofinancira agencija, in zaključna poročila projektov, glede na zakon o obveznem izvodu publikacij ter povezan pravilnik o oddaji elektronskih publikacij pa tudi doktorska dela.

Shranjevanje objav iz javno financiranih raziskav v prostodostopne repozitorije ni zastavljeno kot obvezno s strani slovenskih financerjev.

Prost dostop je torej omogočen do celotnih besedil slovenskih raziskovalcev, objavljenih v slovenskih sofinanciranih revijah, kar verjetno predstavlja manjši del

njihovega publiciranja. Vse preostale objave, če jih raziskovalci niso objavili v prostodostopnih revijah ali sami shranili v svetovne tematske repozitorije, niso prosto dostopne njihovim mednarodnim vrstnikom. Slovenija in njeni raziskovalci tako niso deležni dokazanih koristi prostega dostopa do objav in podatkov: država v smislu finančnega prihranka in hitrejšega razvoja znanosti ter še večje znanstvene prepoznavnosti, raziskovalci pa večje vidnosti in citiranosti objav.

Mojca Kotar
Univerza v Ljubljani
Univerzitetna služba za knjižnično dejavnost

Viri

- Bessero, C. Périodiques scientifiques: les usagers du CERN entre passage au tout-électronique et nouveau modèle de publication. *Bulletin des bibliothèques de France*, 2008, t. 53, n° 5, str. 77–82.
- Budapest Open Access Initiative. 2002. Dostopno na <http://www.soros.org/openaccess>. Uporabljeno 13. 10. 2009.
- Houghton, J. *Open access – what are the economic benefits?: a comparison of the United Kingdom, Netherlands and Denmark*. Melbourne: Victoria University, 2009. Dostopno na <http://www.knowledge-exchange.info/Default.aspx?ID=316>. Uporabljeno 16. 10. 2009.
- Lossau, N. L'Europe et au-delà: une échelle pertinente pour les archives ouvertes. Europe and beyond : an appropriate scale for Open Archives (repositories). V *Journées d'étude sur les Archives Ouvertes*, Consortium Coupe-
- rin, Paris, 2 et 3 avril 2009. Dostopno na <http://journeesao.wordpress.com/2009/04/19/europe/>. Uporabljeno 13. 10. 2009.
- Lutz, J.-F. Open access: vers une ouverture aux éditeurs?. *Documentaliste: sciences de l'information*, 2008, vol. 45, n°2, str. 64–65.
- Nekrep, F. V. Za prost dostop do znanja: kdaj virtualna nacionalna odložiščna baza znanstvenih tekstov?. *Delo Znanost*, 23. 9. 2002, str. 11.
- Nekrep, F. V. Odprti dostop gre naprej: izšla je elektronska revija PloS Biology. *Delo Znanost*, 17. 11. 2003, str. 12.
- *Open access pilot in FP7*. Dostopno na http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/open-access-pilot_en.pdf. Uporabljeno 16. 10. 2009.
- Reckling, F. [BOAI] *Austrian Science Fund (FWF): new Open Access programme lines*. E-pošta s foruma BOAI, 6. 10. 2009.
- *Registry of Open Access Repositories (ROAR)*. Dostopno na <http://roar.eprints.org/>. Uporabljeno 16. 10. 2009.
- *Registry of Open Access Repository Material Archiving Policies (ROARMAP)*. Dostopno na <http://www.eprints.org/openaccess/policysignup/>. Uporabljeno 20. 9. 2009.
- Suber, P. *Open access overview focusing on open access to peer-reviewed research articles and their preprints*. Dostopno na <http://www.earlham.edu/~peters/fos/overview.htm>. Uporabljeno 16. 10. 2009.
- *The OpenScience Project*. Dostopno na <http://www.openscience.org/>. Uporabljeno 16. 10. 2009.
- *What faculty can do to promote open access*. 20. 9. 2008. Dostopno na <http://www.openaccessweek.org/wp-content/uploads/what-faculty-a4.pdf>. Uporabljeno 20. 9. 2009.

OBVESTILA

ŠOLSKA KNJIŽNICA

Obveščamo vas, da je izšla nova številka revije Šolska knjižnica, št. 4. Tema te številke je sodelovanje osnovnošolskih in srednješolskih knjižnic z zunanjimi ustanovami pri zagotavljanju gradiva v podporo pedagoškemu delu šole. Tako se v njej predstavljajo Narodni muzej Slovenije, Zgodovinski arhiv Ljubljana, Univerzitetna knjižnica Maribor ter Narodna in univerzitetna knjižnica.

Poleg teh in številnih drugih prispevkov pa lahko preberete še:

- »Vloga šolske knjižnice pri razširjenemu eseju iz kemije v programu mednarodne mature«
- »Družba znanja in socialno mreženje v urbanih knjižnicah«
- »Pomembnost kompetenc šolskih knjižničarjev«
- »Zakaj potrebujemo pisni dokument o nabavni politiki«
- »Dokument o nabavni politiki - smernice za osnovnošolske knjižnice«

[sic]**utrinki z raziskovalnih čajank****POPOLNOST PODATKOV V
KNJIŽNIČNEM KATALOGU**

Prosto dostopni knjižnični katalogi so namenjeni tudi laičnim uporabnikom. Ti v današnjem svetu enostavno nimajo časa, da bi se ukvarjali s podrobnostmi o katalogu, še posebej, ker sta katalog in knjižnica, z uporabniškega vidika, v svojem temeljnem poslanstvu le orodji za dostopanje do informacij, ki so potrebne za reševanje problemov (tudi pri čitvu za prosti čas).

Mnenja ljudi o knjižničnih katalogih so različna. Nekateri menijo, da so popolnoma uporabni, drugi, da bi bilo potrebno marsikateri vidik popraviti. Seveda je veliko odvisno od posameznikovega predznanja o katalogu ter njegovih izkušenj pri delu s katalogom. Vsekakor pa bi morale knjižnice iskati načine, da uporabniku zmanjšajo frustracije. Če sledimo Funkcionalnim zahtevam za bibliografske zapise (FZBZ), lahko rečemo, da bi moral katalog omogočati uporabniku, da poišče, identificira, izbere in pridobi dostop do ustreznega gradiva.

Tokrat se bomo osredotočili le na en vidik boljše izkoriščenosti katalogov: popolnost podatkov v njem. Seveda je popolnost relativen pojem, ki pa ga lahko v okviru kataloga relativiziramo z naborom podatkov, ki bodo predstavljeni uporabniku (tukaj se ne bomo ukvarjali z morda še večjim problemom ustreznega nabora podatkov, da o problemu ustrezne zasnove kataloga sploh ne govorimo). Torej, če damo uporabniku na voljo dolo-

čene podatke, še posebej, če gre za iskanje po določeni vrsti podatka, bo uporabnik upravičeno pričakoval, da bodo ustrezne vrednosti vnesene v vseh bibliografskih zapisih, razen če ga o morebitnih pomanjkljivostih ustrezno obvestimo. Pri tem je potrebno poudariti, da ima nepopolnost lahko dva vidika, ki oba prinašata nezadovoljstvo uporabnika: nekega podatka v katalogu ni ali pa je vnesen napačno.

Nekateri vpisi so v knjižničnih katalogih nepopolni zaradi nedoslednosti pri vnosu določenega podatka, ki je posledica preveč ohlapnih navodil, katalogizacijske prakse ali površnosti. Prisotnost človeških napak je potrebno upoštevati in jih sistematično odpravljati. Dostikrat se tudi zgodi, da se predhodno vneseni zapisi s spremembo katalogizacijskih pravil ne popravljajo, uporabnik pa se mora v zmedo, ki s tem nastaja, znajti sam. Prav tako včasih pravila precej kratkovidno določajo, da je nek podatek vnesen le kot opomba in ne v strukturirani obliki, ki bi omogočila uporabniku bolj prijazen prikaz in iskanje.

Torej nekonsistentnosti v knjižničnih katalogih obstajajo in večkrat kažejo izkrivljeno sliko o gradivu. Knjižnice bi si morale prizadevati, da take pomanjkljivosti zmanjšajo na minimum, če želijo ohraniti status verodostojne institucije, ki ponuja uporabnikom najbližji približek popolnosti sredi kaosa informacij. Uporabniki si predstavljajo katalog kot natančno urejen popis gradiva, ki ga knjižnica hrani, splet pa kot kaos, kjer vlada neurejenost.

Popolnost pričakujejo od knjižnice, od spleta pa niti ne.

Določenega relevantnega gradiva uporabnik v katalogu ne bo našel, ker enostavno nekateri zanj pomembni podatki niso bili vneseni v katalog, lahko tudi zato, ker niso bili navedeni na gradivu. V prikazu rezultatov bo ob nekonsistentnem vnosu dobil vse zadetke, ki ustrezajo še tako korektno podani zahtevi, ne pa vsega gradiva, ki dejansko ustreza. Dejstvo pa je, da včasih uporabniki iščejo tudi po podatkih, ki se zdijo knjižničarjem nepomembni. Če so podatki v določenem polju pri enem zapisu vneseni, pri drugem pa ne, uporabnik ob iskanju dobi izkrivljeno sliko o knjižnični zbirki. Še huje, včasih se ta nepopolnost prenese celo na raven celotnih zapisov. Kako lahko npr. od uporabnika pričakujemo, da ve, da so pri nas v katalog vneseni večinoma le članki slovenskih raziskovalcev?

Če samo pogledamo, kakšen kaos je npr. pri beleženju učbenikov, priročnikov in podobnih gradiv, ni čudno, da se uporabniki ne znajdejo pri iskanju. Pri tem je potrebno poudariti, da imamo v Sloveniji še srečo, da je konsistentnost vnosov relativno dobra, čeprav nedavno objavljene povzetek ugotovitev ob preverjanju 50 naključnih bibliografskih zapisov v COBIB.si kaže, da je le majhen del zapisov brezhiben. Ponekod v tujini, tudi npr. pri največjem vzajemnem katalogu WorldCat, so težave z delno vnosenimi podatki lahko še večje.

Vse naštetu pa ima posledice tudi za knjižnico: do gradiva v knjižnici s prostim pristopom lahko uporabnik dostopa na dva načina – s pomočjo kataloga ali pa z brskanjem po policah, ki pa je precej stihjsko. Če uporabnik v katalogu ne bo našel nekega gradiva, ki bi ga moral, bo to gradivo »čepelo« na polici in knjižnici prinašalo samo stroške, po drugi strani pa bo tudi uporabnik dvakrat premislil, ali bo še uporabljal knjižnico.

Čeprav smo se osredotočili le na en del širše problematike, je jasno, da s

katalogi ni vse v redu, včasih tudi zato, ker ob ubadanju s preobiljem publikacij pozabljamo na končne uporabnike. Zato se moramo knjižničarji aktivno vključevati v razvoj in napredek knjižničnega kataloga, da bodo odpravljene pomanjkljivosti in poudarjene njegove prednosti. S tem pa bi potencialno povečali uporabo kataloga in pogostost obiska knjižnice.

Dr. Jan Pisanski
asistent, Oddelek za bibliotekars-

tvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, Filozofska fakulteta
jan.pisanski@ff.uni-lj.si

in

Katarina Švab
mlada raziskovalka na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, Filozofska fakulteta
katarina.svab@ff.uni-lj.si

STROKOVNE
TEME

KAKOVOST KNJIŽNIČNIH KATALOGOV (BIBLIOGRAFSKIH BAZ PODATKOV)

Pri ocenjevanju kakovosti knjižničnih katalogov upoštevamo:

- ali so bibliografski zapisi izdelani v skladu z veljavnimi katalogizacijskimi pravili in pravili za vnos v strojno čitljiv format ter
- ali uporabniki s pomočjo kataloga najdejo, identificirajo in izberejo bibliografski vir, ki ga potrebujejo, ter pridobijo opisano enoto ali dostop do nje.

Kakovost knjižničnih katalogov je v veliki meri odvisna od katalogizacijskih pravil in od tega, kako dosledno jih katalogizatorji upoštevajo in uporabljajo. V knjižničnem katalogu se bibliografski zapisi med drugim med seboj razlikujejo glede popolnosti podatkov, ki je odvisna od tega, za kakšno gradivo gre, pa tudi od tega, kdaj so zapisi nastali.

Katalogizatorji pri kreiranju zapisov za gradivo, ki je nacionalnega pomena (pri nas je to slovenika), običajno upoštevajo popolni bibliografski nivo (obvezne in neobvezne elemente bibliografskega opisa), pri tujem knjižničnem gradivu pa uporabijo le obvezne elemente bibliografskega opisa. Tudi pri navajanju avtorjev v obliki elementa za dostop so razlike: pri gradivu, ki je nacionalnega pomena, katalogizatorji običajno navajajo vse avtorje, ki so prispevali k nastanku publikacije (avtorje besedila, ilustratorje, fotografe, prevajalce itn.), pri tujem gradivu pa navajajo le primarne avtorje in avtorje, za katere je potrebno v skladu s katalogizacijskimi pravili izdelati dodatni vpis. V večini katalogov so razlike med starejšimi in novejšimi zapisi, kar je predv-

sem posledica razvoja strojno čitljivega formata. Starejši zapisi vsebujejo manj podatkov, podatki v nekaterih poljih so drugače strukturirani, najbolj problematični pa so zapisi, ki so nastali z retrospektivno konverzijo (osnovni podatki pogosto niso ustrezno strukturirani). Zaradi časovnih in finančnih omejitev si le redke knjižnice lahko privoščijo redakcijo starejših zapisov oziroma jo opravijo v omejenem obsegu.

Tudi v slovenski vzajemni bazi COBIB¹ obstajajo razlike med posameznimi zapisi, ki so predvsem posledica razvoja formata COMARC (katalogizacijska pravila se niso spremenila in veljajo že skoraj tri desetletja²). Čeprav je baza relativno majhna, vseh starih zapi-

1 Slovenska vzajemna baza COBIB že dolgo ni le katalog, ampak vsebuje tudi bibliografske zapise, ki s katalogom nimajo nič skupnega (osnovna značilnost kataloga je, da prinaša urejen popis knjižničnega gradiva, ki se nahaja v eni ali v več knjižnicah). Zaradi izdelave bibliografije raziskovalcev katalogizatorji namreč izdelujejo zapise za razne dogodke (neobjavljena predavanja s konferenc, radijske ali televizijske oddaje, razstave itn.), patente itn. V teh primerih so podatki v zapisih vneseni po nekih dogovorih, natančnih navodil ni (mednarodni standardi ISBD katalogizacije dogodkov ne obravnavajo).

2 V slovenskem sistemu vzajemne katalogizacije še vedno uporabljamo *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga (PPLAK)*, za katalogizacijo neknjižnega gradiva pa uporabljamo ustrezne ISBD-je.

sov ne moremo dopolniti, prav tako ne moremo brisati vseh podvojenih zapisov (podvojeni zapisi za uporabnika ne predstavljajo večjega problema, saj se redko zgodi, da bi bili v bazi trije ali več zapisov za isto delo – ta problem je veliko bolj izrazit v večjih vzajemnih katalogih, npr. v vzajemnem katalogu WorldCat).

Kakovost knjižničnih katalogov je odvisna tudi od usposobljenosti ter natančnosti katalogizatorja. Marsikatera katalogizacijska ustanova porabi veliko časa in denarja za pregledovanje bibliografskih zapisov, vendar bi se temu lahko izognila tako, da bi kakovost zapisov izboljšala z organiziranjem dodatnega izobraževanja ali pa s spreminjeno organizacijo dela. Katalogizatorje je potrebno spodbuditi, da bodo svoje delo dobro in z veseljem opravljali, zavedati se morajo, da je njihovo delo pomembno. In ne nazadnje, vodstvo knjižnice mora ceniti delo katalogizatorja in se zavedati, da je kakovost zapisov vsaj tako pomembna (ali morda še bolj) kot število zapisov.

Pri ugotavljanju kakovosti knjižnične kataloga ne smemo pozabiti na potrebe uporabnika in na to, kaj od kataloga pričakuje. Pravzaprav je uporabnik³ tisti, ki lahko presodi, ali je knjižnični katalog kakovosten ali ne⁴. Pri pripravi sodobnih katalogizacijskih pravilnikov moramo upoštevati, da uporabniku samo natančnost podatkov, kakršno zahteva katalogizacijski pravilnik, ne

zadostuje več. Uporabnik marsikaterega podatka v sedanjih zapisih ne potrebuje, pogosto pa pogreša podatke, ki jih katalogizatorji ne navajajo oz. jih navajajo le v primerih, ko so podatki navedeni v publikaciji (npr. podatke o sorodnih delih, o naslovih prejšnjih izdaj itn.).

Kaj lahko storimo za izboljšanje kakovosti slovenske vzajemne baze COBIB?

Marsikdo je mnenja, da bi bili bibliografski zapisi v slovenski vzajemni bazi COBIB kakovostnejši, če bi ustanovili nacionalni bibliografski servis⁵, ki bi od manjših knjižnic prevzel obdelavo knjižničnega gradiva. Na ta način bi se število katalogizatorjev močno zmanjšalo, bibliografski in normativni zapisi bi bili kakovostnejši, zmanjšali bi stroške katalogizacije, knjižničarji pa bi se lahko posvetili drugemu delu.

V slovenski sistem vzajemne katalogizacije je vključena večina slovenskih knjižnic, število katalogizatorjev je relativno visoko, zato moramo najti druge načine za izboljšanje kakovosti baze COBIB. Nekateri menijo, da je eden izmed njih pregledovanje in ocenjevanje 50 naključno programske izbranih bibliografskih zapisov in pripadajočih normativnih zapisov, ki v skladu s *Pravilnikom o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo* poteka dvakrat letno. Pri ocenjevanju zapisov upoštevamo, ali so podatki strukturirani v skladu s katalogizacijskimi pravili

in pravili za vnos podatkov v format COMARC ter točnost podatkov (če napačno prepisemo naslov dela ali ime avtorja, uporabnik informacije o delu, ki ga išče, ne bo dobil ali pa bo imel pri iskanju težave). Pri zadnjem preverjanju (spomladi 2009) smo ugotovili, da je sicer precej zapisov pomanjkljivih, vendar podatki večinoma zadostujejo za to, da uporabnik dobi gradivo oziroma dostop do njega.

Večina knjižničarjev je prepričanih, da ocenjevanje naključno izbranih zapisov ni pravi način za izboljšanje zapisov v vzajemni bibliografski bazi. Veliko pripomb imajo na 2. točko v 13. členu zgoraj omenjenega pravilnika, ki navaja, da »Imetniku licence, pri katerem redaktorji iz prejšnjega člena tudi po tretjem opozorilu ugotovijo neskladnost kreiranih zapisov s katalogizacijskimi pravili oziroma pravili formata COMARC, se lahko na predlog redaktorjev licenco odvzame.« Na podlagi tega člena se je pojavil neupravičen strah, da bodo katalogizatorji na podlagi treh napak v zapisih izgubili licenco. Na osnovi enega zapisa (ali treh zapisov) seveda ne moremo objektivno oceniti katalogizatorjevega dela in tega tudi ne nameravamo početi.

Tudi v NUK-u se zavedamo, da pregledovanje in ocenjevanje naključno izbranih bibliografskih zapisov lahko le v manjši meri prispeva h kakovosti zapisov, zato nameravamo v letu 2010 organizirati več

3 Med uporabnike štejemo tudi knjižničarje, ki pri svojem delu uporabljajo rezultate katalogizatorjevega dela.

4 Uporabniki bi morali imeti možnost, da povedo svoje mnenje o kakovosti informacij v knjižničnih katalogih. Po vsem svetu že dolgo uporabljamo prek spleta dostopne javne kataloge (OPACs – Online Public Access Catalogues), z ustreznim uporabniškim vmesnikom bi lahko uporabnikom omogočili, da s pomočjo vprašalnikov ipd. ocenijo obstoječe usluge oziroma produkte, opozorijo na probleme in potrebe, ki jih imajo pri iskanju v katalogu, skratka povedo svoje mnenje oziroma izrazijo svoja pričakovanja.

5 Knjižničarji, ki zagovarjajo to idejo, menijo, da bi tak servis morali ustanoviti pod okriljem nacionalne knjižnice, zavedajo pa se tudi, da bo idejo težko uresničiti (tak način obdelave gradiva bi sicer pomenil velik finančni prihranek, po drugi strani pa bi sprožil spremembe, na katere v tem trenutku še nismo pripravljene).

tečajev za katalogizatorje, ki bodo želeli obnoviti svoje znanje. V okviru Komisije za katalogizacijo, ki je začela delovati v letošnjem letu, pripravljamo podrobnejša navodila za bibliografsko obdelavo vseh vrst knjižničnega gradiva, ki jih bomo uskladili s prvo standardno združenno izdajo ISBD (predvidoma bo izšla spomladi 2010).

Za kakovostne bibliografske zapise, ki bodo omogočali uporabniku pridobitev ustrezne informacije, pa

potrebujemo tudi sodoben katalogizacijski pravilnik, zato je ena od prednostnih nalog Komisije za katalogizacijo preučitev možnosti implementacije *RDA: Resource Description and Access*⁶ v slovensko bibliotekarsko stroko in knjižnično okolje. Ugotavljamo sicer, da *RDA: Resource Description and Access* v sedanjih oblikah ni primeren za slovenski sistem vzajemne katalogizacije, vendar obstaja možnost, da pravilnik priredimo našim potrebam, pri tem pa upoštevamo slovensko katalogi-

zacijsko prakso in druge sodobne pravilnike (npr. nov italijanski katalogizacijski pravilnik *Regole italiane di catalogazione – REICAT*, ki je izšel letos poleti).

Irena Kavčič,

Dunja Kalčič

in

Valentina Velkavrh

Narodna in univerzitetna knjižnica

⁶ *RDA: Resource Description and Access* je mednarodni pravilnik, ki so ga razvili na podlagi angloameriških katalogizacijskih pravil (AACR2) ter konceptualnih modelov FRBR in FRAD, namenjen pa je vsem vrstam knjižničnega gradiva/bibliografskih virov, vključno z digitalnim/i. Pravilnik bo objavljen predvidoma junija 2010.

POROČILA

VSEBINSKA OBDELAVA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

DRUGO MEDNARODNO POSVETOVANJE O UDK

Od 29. do 30. oktobra 2009 je v Haagu potekal drugi mednarodni seminar o UDK na temo Klasifikacija na razpotju – mnogovrstne smeri uporabe. Seminar je organiziral UDC Consortium, gostiteljica je bila Nacionalna knjižnica Nizozemske v Haagu. V dveh dneh je bilo predstavljenih dvaindvajset referatov. Program s povzetki je dostopen v pdf obliki :

<http://www.udcc.org/seminar2009/UDCProgramme4Download.pdf>

Prosojnice in zvočni posnetki posameznih avtorjev pa so dostopni na:

<http://www.udcc.org/seminar2009/programme.htm>.

Predavanja so bila uvrščena v naslednje vsebinske sklope:

- **Klasifikacija virov na spletu**

- **Klasifikacija in tezavri**
- **Klasifikacijsko ogrodje, koncepti, struktura in odnosi**
- **Klasifikacija in semantični splet**
- **Novi pristopi h klasifikaciji**
- **Klasifikacija in knjižnična omrežja;**

Udeleženci smo pri registraciji prejeli zadnjo številko Extensions and Corrections to the UDC, v naslednji številki bodo med drugim objavljeni skrajšani prispevki tega posvetovanja.

Iz Amerike je prispel **prof. Dagobert Soergel**, College of Information Studies, University of Maryland in odprli konferenco s predavanjem Razsvetlitev kaosa: uporaba klasifikacije za »vprego« svetovnega spleta. Vodilna misel njegovega nastopa je bil predlog, da tako ljudje kot računalniški sistemi potrebujemo semantiko za osmišljanje informacij.

Drugi dan posvetovanja je bil namenjen klasifikaciji v odnosu do semantične tehnologije. Ključno predavanje je **Dana Brickleya**, zagovornika in razvijalca W3C Semantic Web, je imelo naslov Dostopni standardi in klasifikacija; temelji hibridnega pristopa.

Zaradi omejenega prostora naj bo v nadaljevanju na kratko omenjenih le pol prispevkov, kar pa ne pomeni, da ostali niso bili izjemno zanimivi:

- **Jakob Voss** je govoril o Wikipediji kot o sistemu za organizacijo znanja. Opozoril je na možnosti povezovanja Wikipedije s kontroliranimi slovarji in klasifikacijami, posebno če slonijo na RDF tehnologiji.
- **Victoria Francu in Cosmin Nicolae Sabo** sta predstavila implementacijo večjezičnega tezavra BiblioPhil, ki sloni na Univerzalni decimalni klasifikaciji, v romunski knjižnični katalog.
- **Agnès Hajdu Barat** je govorila o madžarskih izkušnjah pri integraciji tezavra in UDK s ciljem boljšega vsebinskega dostopa do gradiva.
- **Stella Dextre Clarke** trenutno vodi projekt nastajanja novega mednarodnega standarda ISO 25964, ki bo nadomestil obstoječa standarda za konstrukcijo tezavrov ISO 2788 in ISO 5964. Novi standard ne bo zajemal le tezavrov, ampak tudi interoperabilnost s klasifikacijskimi shemami in drugimi tipi kontroliranih slovarjev.
- **Vanda Broughton** je osvetlila fasetni pristop pri reviziji UDK in s tem povezano problematiko.
- **Veslava Osinska** je v prispevku predlagala novo metodologijo vizualizacije klasifikacijske sheme.
- **Marie Balikova** je izčrpno opisala vlogo UDK v češki normativni bazi predmetnih oznak in spomnila prisotne na možno vlogo UDK kot povezovalnega jezika med različnimi sistemi za indeksiranje na mednarodnem nivoju.

Slovenska prispevka sva predstavili dr. **Alenka Šauperl** in mag. **Darija Rozman**.

- Alenka Šauperl je predstavila zanimivo raziskavo o možnosti uporabe semantične strukture UDK kot podpore in dopolnitve pri brskanju v folksonomijah.
- Sama sem spregovorila o praktičnih primerih, pomenu in vrednosti kratkih seznamov UDK za različne vrste uporabe v Sloveniji in o problemih, ki nastanejo pri revizijah UDK.

28.10 2009 sem se udeležila tudi okrogle mize o uredniških perspektivah UDK. Program je obsegal tri dele:

- **Na poti k fasetni strukturi UDK**
- **Spremembe in dopolnila splošnih privesnih vrstilcev**
- **Uredniške perspektive**

Claudio Gnoli pripravlja predlog revizije skupine 1 Filozofija. **Nancy Williamson in I. C. McIlwaine** sta poročali o trenutnem delu pri reviziji medicine. **Edgardo Civalero** je poročal o predlogih novih splošnih privesnih vrstilcev za narodnosti.

Na domači strani konzorcija je že dostopen demonstrator UDK <http://www.udcc.org/udccsummary/php/index.php>. Gre za kratek seznam, ki obsega blizu 2000 vrstilcev iz glavnih in pomožnih tabel UDCMRF2008. Na nastanek tega kratkega seznama je med drugimi vplival tudi slovenski seznam 675<c>. V naslednjih mesecih bodo vrstilcem dodani besedni opisi v različnih jezikih. Uporaba nove kratke verzije UDK je možna pri organizaciji zbirk, spletnih vsebin, izobraževanju. Predvidena je tudi možnost povezovanja z drugimi sistemi za organizacijo znanja.

Darija Rozman
Narodna in univerzitetna knjižnica

SPLOŠNE KNJIŽNICE IN VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

projekt ENTITLE

<http://entitlell.eu/>

Konce leta 2009 se bo zaključil dvoletni projekt ENTITLE. Financiral ga EU program Vseživljenjsko učenje, prečni program, 'Diseminacija in širjenje dobre prakse'. V projektu je sodelovalo 13 partnerjev iz 12 evropskih držav. Glavni namen projekta je podpora in krepitev aktivnosti splošnih knjižnic pri podpori vseh oblik učenja, namenjenim vsem starostnim skupinam in socialnim okoljem.

Po sprejetju Lizbonske strategije leta 2000 je vseživljenjsko učenje postalo eden glavnih elementov, ki podpirajo uresničitev te strategije ne le na področju konkurenčnosti in zaposljivosti, pač pa tudi za odpravljanje socialne izključenosti, aktivno državljanstvo in izpolnitev osebnih aspiracij. Leta 2004 je bil sprejet nov akcijski program Vseživljenjsko učenje, ki temu področju namenja tudi znatno finančno podporo.

Preko 96.000 evropskih splošnih knjižnic je pomembnih izvajalcev neformalnega in priložnostnega učenja. Kljub temu, da v zadnjem času pomen vseh oblik učenja v splošnih knjižnicah spet narašča, je potrebno še veliko naporov, da dosežemo stanje, ko bo izkorišče-

nost splošnih knjižnic kot virov znanja dosežena. Projekt ENTITLE je usmerjen prav v to podporo.

V projektu so se izvedle naslednje aktivnosti:

1. **Objava nacionalnih poročil** o stanju vseživljenjskega učenja v splošnih knjižnicah
2. **Priprava smernic**, ki bodo knjižnicam v pomoč pri uveljavljanju svoje vloge v procesu vseživljenjskega učenja. Pripravljenih je 6 smernic, dodana pa so priporočila za politike in prakse. Naslovi smernic:

- Strategije, politike in aktivna podpora splošnim knjižnicam in vseživljenjskemu učenju
- Knjižnice in vseživljenjsko učenje
- Planiranje in upravljanje storitev vseživljenjskega učenja
- Potrebni viri
- Evaluacija
- Učno okolje

Smernice so prevedene tudi v slovenščino in dostopne na spletni strani ENTITLE in na spletni strani Centra za razvoj NUK, <http://cezar.nuk.uni-lj.si/ook/pages/page.php?id=30>

3. **Izbor in testiranje metode za merjenje vplivov**, ki jih imajo storitve knjižnic na področju vseživljenjskega učenja na posameznike in socialno okolje. Kot primer na za uporabo v knjižnicah je bila izbrana metoda Global

Learning Outcome (<http://www.inspiringlearningforall.gov.uk/>), ki jo že več let uporabljajo britanske splošne knjižnice in muzeji. Metodo sta med drugimi testirali tudi Mestna knjižnica Ljubljana in Mariborska knjižnica.

Na osnovi rezultatov testiranja so bile vključene nekatere spremembe.

4. **Nacionalne konference** so bile organizirane v vseh partnerskih državah. Namen konferenc je bila predstavitev projekta, smernic in metode za merjenje vplivov ter utrditev vloge splošnih knjižnic v podpori vseživljenjskemu učenju. V Sloveniji smo konferenco združili z rednim dvoletnim dnevom dobre prakse 8.junija 2009, ki ga organizira Sekcija za splošne knjižnice in kot glavno temo izpostavili storitve, povezane z vseživljenjskim učenjem.
5. **Zaključna konferenca** je bila 16. septembra 2009 v Budimpešti. Na konferenci je bilo potrebno končno besedilo smernic in priporočil.

Partnerji, ki smo sodelovali v projektu, smo se odločili, da nadaljujemo z novim projektom, ki bo gradil na rezultatih sedanjega.

Breda Karun
Narodna in univerzitetna knjižnica

POTI DO KNJIGE

POROČILA

Knjižnica Pavla Golie Trebnje je ob finančni podpori Javne agencije za knjigo Republike Slovenije 22. oktobra 2009 pripravila strokovno posvetovanje z naslovom Poti do knjige. Udeležilo se ga je 70 knjižničarjev in učiteljev iz 30 slovenskih splošnih knjižnic in osnovnih šol, ki so bili deležni dveh strokovnih predavanj in devetih referatov.

Slika 1: Udeleženci posvetovanja

Posvetovanje se je začelo z nagovorom direktorice knjižnice Milene Bon, ki je poudarila pomen branja v zgodnjem otroštvu tudi zaradi vezi, ki se na ta način spleta med starši in otrokom. Zbrane sta pozdravila tudi župan Občine Trebnje Alojzij Kastelic in mag. Tatjana Likar z Ministrstva RS za kulturo.

Nadaljeval je prof. dr. Igor Saksida s predavanjem *Ali in kako mentor branja "kaže pot" do knjige*. Izpostavil je, kako pomembno je, da bralec vzpostavi svoj lasten odnos do zgodbe in da otrokom (poslušalcem) dá možnost za izražanje lastnega videnja zgodbe in junakov. Mentor mora biti po njegovem mnenju bralni zgled in biti mora usposobljen za svetovanje pri izbiri gradiva za otroke, pri čemer naj ne pozablja na kvaliteto znotraj žanra, na pestrost in raznovrstnost.

Referenti so v predstavitev projektov svojih knjižnic izpostavili predvsem vez med otrokom in odraslim, naj bo to starš ali učitelj, ter vlogo mladinskega knjiž-

Slika 2: Igor Saksida

ničarja in knjižnic v tem procesu vzgajanja bralca. Več referentov je prikazalo, kako pomembno je doseči, da knjižnica postane domač in prijeten prostor, v katerem se vzpostavlja odprta komunikacija. Posvetovanje je zaključila mag. Anja Štefan, ki je interpretirala ljudsko pravljico in poslušalcem nakazala nekaj smernic za pripravo na pripovedovanje.

Slika 3: Anja Štefan

Odzivi na posvetovanje so bili zelo dobri in v Knjižnici Pavla Golie Trebnje se že spogledujemo z mislijo, kako bi prihodnje leto zopet skupaj iskali poti do knjige, tokrat za nekoliko starejše bralce.

Magda Lojk
Knjižnica Pavla Golie Trebnje

RFID V KNJIŽNICI

KNJIŽNICA ŠOLSKEGA CENTRA VELENJE

V novem šolskem letu 09/10 smo v knjižnici Šolskega centra Velenje ob izposoji preko Cobiss sistema pričeli tudi z izposajo in vračanjem gradiva z novim varovalnim sistemom, ki temelji na tehnologiji RFID, ki jo pri nas uvaja RFID d.o.o. iz Slovenj Gradca.

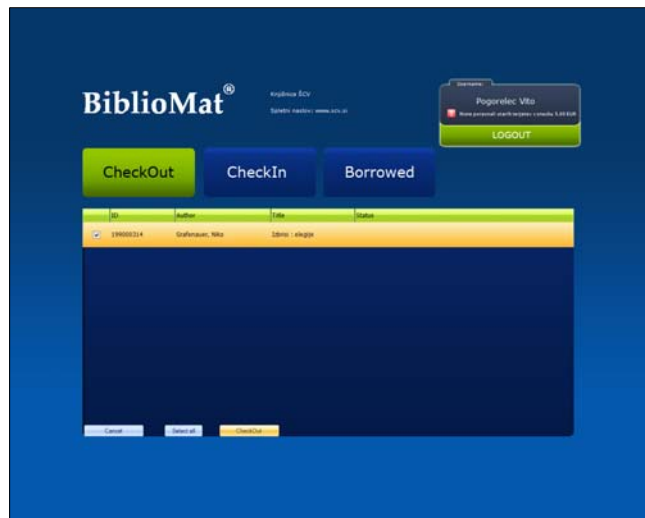
Za vzpostavitev tega sistema so se morali odgovorni pri RFID d.o.o. povezati z našimi strokovnimi delavci, predvsem z g. Obujem in s sodelavci iz sistema Cobiss. Bili so dovezetni za naše potrebe in so naredili tako, da so bila naša pričakovanja izpolnjena, če so bile le možnosti za to pri povezavi s Cobiss sistemom. Informatiki podjetja RFID d.o.o. imajo še vedno možnost, da se povežejo z našimi računalniki in v primeru težav poiščejo napake in ponovno vzpostavijo sistem.

Pri uvajanju tega sistema smo potrebovali dva računalnika, seveda

smo jih že imeli, dva čitalca in bibliomater varovalni sistem pri vhodu/izhodu iz knjižnice. Če smo hoteli začeti z novo tehnologijo, smo morali vse gradivo v knjižnici opremiti z RFID nalepkami, da je RFID sistem sploh lahko zaznaval gradivo. Težave so nastale pri gradivu, ki ima specialno oblikovane platnice, vendar tega gradiva ni veliko. Pogoj za izposajo so bili tudi vpisani člani knjižnice. Vse člane so morali informatiki RFID d.o.o. in naši informatiki vnesti v oba sistema in jih povezati z dijaškimi oz. delovnimi izkaznicami.

Gradivo smo generirale sprva knjižničarke, že v januarju 2009, toda pri uvedbi nove aplikacije so se pri RFID d.o.o. odločili in organizirali pomoč študentov, ki so to naredili v dveh tednih (51.000 enot), v avgustu 2009.

Nove uporabnike knjižnice so v sistem vpisali naši strokovni delavci v povezavi z odgovornimi v Cobissu in RFID d.o.o.. Pri tem delu smo razčiščevali naša različna mnenja in na koncu povezali z dijaškimi oziroma delovnimi izkaznicami tako, da si

Slika 2: BiblioMat

lahko uporabniki sami podaljšujejo izposajo, izposajajo gradivo in ga vračajo s pomočjo knjižničarja ali bibliomata. Pri izhodu varovalni sistem (zvočni signal) opozori uporabnika, da izposoja ni bila pravilna

Slika 3: Vabilo

Slika 1: Knjižnica Šolskega centra Velenje

ali pa je še kakšen drug razlog. Poleg teh prednosti je prednost tega sistema tudi ta, da si lahko uporabnik izposodi/vrne pet do sedem knjig naenkrat (čitalac prebere toliko knjig hkrati). Sistem tudi ne dovoli podaljšanja gradiva, če je gradivo rezervirano. Nekaterim dijakom je izposoja z bibliomatom zelo všeč, drugi so mišljenja, da manjka človek, vsi pa si želimo predvsem hitro in kvalitetno uslugo.

Pri vračilu brez izkaznice knjižničar ne vidi, kdo gradivo vrača, ne more

ga opomniti na gradivo, ki ga ima predolgo, ne more pogledati, koliko gradiva ima, zato odgovorni v RFID d.o.o. pripravljajo novo aplikacijo, ki bo omogočala enakovredno izpeljavo izposoje v prejšnjem sistemu Cobiss z uporabo čitalca in mislim, da bo na ta način izposoja

in pregled uporabnikov bolj kvaliteta.

Ana Hudournik
Šolski center Velenje

RFID V KNJIŽNICI

PILOTSKI PROJEKT VPELJAVE RFID V KNJIŽNICO

Podjetje RFID napredne informacijske tehnologije d.o.o. iz Slovenj Gradca je dne 15.04.2009 predstavilo noviteto v Sloveniji na področju UHF RFID (radio frekvenčne identifikacije) in EPC (electronic product code) standarda. Dogodek se je zgodil na podlagi pilotskega projekta v knjižnici šolskega centra Velenje, katerega so razvijali skupaj z avstrijskim podjetjem RF-IT Solutions GmbH, kjer jim je po štirinajstmesečnem razvoju uspelo uspešno lansirati v uporabo tehnološko dodelano rešitev RFID knjižnice, katero so poimenovali BIBLIOMAT. Pri samem dogodku prezentacije so bili navzoči poleg vodstva šolskega centra Velenje tudi predstavniki GS1 Slovenija, predstavnika avstrijskega podjetja RF-IT Solutions, predstavnik podjetja Leoss, ter drugi potencialni uporabniki.

Ker RFID knjižnico v Sloveniji že poznamo, je potrebno poudariti, da njihova knjižnica ne deluje na nam že znanem HF (visoko frekvenčnem) področju, ampak deluje na UHF (ultra visoko frekvenčnem) področju, katero je osnova za EPC standard. Vse skupaj deluje v aplikaciji, zgrajeni na platformi Your Open. Sistem je v neprekinjeni povezavi s sistemom COBISS, za sam prenos podatkov pa skrbi protokol SIP2. Pri izvedbi so uporabili Raflatrac-ove RFID UHF GEN2 priponke v obliki nalepk, katere so nalepljene na samo knjižno gradivo. S pomočjo namiznega čitalca se opravi postopek generiranja in sicer tako, da se na rfid priponko, prilepljeno na knjižno gradivo zapiše, informacija o sami podrobnosti gradiva ter hkrati tudi inventarna številka gradiva. Ko je tako imenovani postopek generiranja knjige dokončan, je le ta pripravljena za izposajo. Prav tako se pri samem generiranju knjige na samo rfid priponko zabeleži varnostni zapis, kateri kasneje skrbi za nadzor pred morebitno krajo knjižnega gradiva.

Sistem BIBLIOMAT po želji uporabnika omogoča izbiro med samopostrežno izposajo gradiva, ter izposajo s pomočjo knjižničnega osebja. Hkrati omogoča izposajo večjega števila knjižnega gradiva naenkrat. Za preprečitev morebitne kraje gradiv skrbi antena oz. čitalec, nameščen nad izhodnimi vrati, kateri s svojim branjem loči med izposojenimi ter neizposojenimi gradivi, ter temu primerno alarmira knjižnično osebje v primeru kraje gradiv.

Po sami predstavitvi je sledila okrogla miza o možnosti izgradnje RFID laboratorija v Sloveniji. Predstavnik RF-IT Solutions, Vincent Maholetti je predstavil njihov RFID laboratorij v Grazu, v katerem se opravljajo mnoge raziskave ter testi iz tega strokovnega področja. Prav njihov laboratorij v Grazu je bil ključni element v fazi razvijanja produkta kot je BiblioMat. Kot je predstavnik podjetja RFID d.o.o., Rok Areh povedal, že nekaj časa načrtujejo izgradnjo laboratorija v Sloveniji skupaj z podjetjem RF-IT Solutions, kar pa zaradi drage tehnološke opreme ni izvedljivo čez noč in še dodal, da ima Slovenija na področju RFID še vedno premalo znanja, zato je sodelovanje z tujimi strokovnjaki nujno potrebno. Direktorica GS1 Slovenija, Zdenka Konda, je izrazila željo po še boljšem sodelovanju stroke v Sloveniji in prav tako omenila, da želijo v bližnji prihodnosti postaviti v Ljubljani v GS1 demonstracijski center, kateri bi bil kot prikaz celovitih in možnih rešitev na področju RFID-ja. Vsi navzoči so bili mnenja, da je EPC dejansko prihodnost elektronskega označevanja produktov in da so podjetja v Sloveniji še vedno premalo aktivna na tem področju, zato je potreba po izgradnji laboratorija ter demonstracijskih centrov več kot nujno potrebna.

Milan Breznik
Selekt informacijske tehnologije

RAZMIŠLJANJA
IN KOMENTARJI

KAJ BO S TO NAŠO LJUBO SLOVENŠČINO!

23. 10. 2009 sem se udeležila v predstavitve mednarodnih projektov, v okviru katerih sodeluje Bibliotekarski raziskovalni center Narodne in univerzitetne knjižnice. Ne bom se spuščala v vsebino predstavitev, saj o tem najbrž premalo vem. Dolgo sem se zadrževala, da bi tudi sicer molčala, a ne gre....

Glede na to, da že nekaj let sodelujem pri izobraževanju bodočih bibliotekarjev tako s predavanji na fakulteti kot tudi pri izobraževanjih, ki jih organizira NUK, vem, da je jezikovno znanje udeležencev vse prej kot zgledno. Najbrž veljam za eno tistih, ki popravlja pri diplomah tudi vejice in pike, pa čeprav naj bi bili pisni izdelki lektorirani. Jezik, ki smo ga poslušali na omenjenem tečaju je bil tako nesprejemljiv, da se moram oglasiti. Pa da ne bo pomote narečja naš jezik bogatijo, zmotila me je *slovanjščina*, če naj skujem izraz, ki bi bil soroden »franglais«, proti kateremu so se Francozi pred leti odločno uprli in očistili svojo mate-

rinščino angleških navlak.

Kaj res moramo poslušati o ekspertih vsebine, o podpori inkrementalnega harvestinga, o fulltext povezavah, o validaciji, agregaciji... predvsem smo veliko harvestirali, printanje pa tudi jaz že preslišim! Na natisnjenih prosojnicah so se avtorji sicer trudili, da so ob tujkah naredili tudi nekaj slovenskih prevodov izrazov, ki v več primerih sploh niso ustrezni, zato je dobro, da je poleg ostala tudi angleščina. Vem, da sem starokopitna, vem pa tudi, da imam slovenščino rada. In če je že nimajo radi, bi jo morali vsaj spoštovati in ustrezno uporabljati ob javnih nastopih predstavniki slovenske nacionalne inštitucije – Narodne in univerzitetne knjižnice.

Anja Dular
Narodni muzej Slovenije

RAZMIŠLJANJA
IN KOMENTARJI

ODZIV NA KOMENTAR: »KAJ BO S TO NAŠO LJUBO SLOVENŠČINO!«

Kolegica iz Narodnega muzeja Slovenije navaja predstavitev dveh projektov EOD in DRIVER II, pri katerih sodeluje Narodna in univerzitetna knjižnica. Organizirali pa smo jo sodelavci Bibliotekarskega raziskovalnega centra pri Enoti za razvoj knjižničarstva. Predavanje je bilo namenjeno strokovnim delavcem v knjižnicah, knjižničarjem, in ne širši slovenski javnosti.

Rada bi pojasnila, da se tudi mi nenehno srečujemo s problematiko prevajanja tujk s področja informatike v slovenščino. Dejstvo je, da razvoj informacijske tehnologije prehitava razvoj slovenskega jezika. Velikokrat se tudi dogaja, da so nekateri pojmi težko prevedljivi. Denimo »digitalni objekt«. Naziv izvira iz sistemske analize in lahko ga prevedemo različno: elektronski vir, elektronska publikacija, digitalna vsebina ali kaj podobnega, vendar nikdar ne bi zadeli bistvo enote (sestavljene iz ene ali več datotek v enem ali različnih formatov, ki so si med seboj soodvisne), ki potuje skozi informacijski sistem. Velikokrat bi poskus prevajanja nekaterih tujk, ki so že tako sprejete in razumljive v določenem kontekstu, pripeljalo do skrajnih nejasnosti. Bi na primer za »digitalne vsebine« morali upo-

rabit izraz »vsebine v dvojiškem zapisu«? To pomeni, da bi »digitalna knjižnica« postala »knjižnica z vsebinami v dvojiškem zapisu«? Danes se nam izraz »digitalen« ne zdi več tako nenavaden, celo sprejet je v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. Drugače pa je z novimi izrazi, ki komaj prihajajo. Med njimi je »repozitorij«. To je digitalna zbirka ali digitalno skladišče, ki ga spremlja računalniško programje namenjeno upravljanju z elektronskimi viri. Res, da bi pri »harvestingu« lahko uporabili izraz »zajemanje metapodatkov z računalniškim programskim orodjem«, kar bi skupaj s podobnimi primeri precej podaljšalo predstavljanje snovi. »Incremental harvesting« pa je strokovni izraz v angleščini za progresivno (spet tujka!) zajemanje metapodatkov (ponovno tujka!). Današnje knjižničarstvo se precej prepleta z informatiko, kar je tudi opaziti v izrazoslovju. Poleg tega, tako kot tudi druge stroke, razvija svojo lastno strokovno izrazoslovje.

Moram še dodati, da nam kljub vsemu ni vseeno. Februarja 2009 smo Terminološko komisijo (pravilno je Komisijo za izrazoslovje na področju knjižničarstva) pri ZBDS zaprosili za prevod nekaterih tujk, s kateri-

mi se redno srečujemo. Kot sem razumela njenega predsednika, Ivana Kaniča, se Komisija še ni uspela sestati, saj ni sredstev. Zato v mnogih primerih raje uporabljamo izvirne izraze, saj so ti dovolj natančni in razumljivi. Velikokrat pa jih niti ni mogoče dobesedno prevajati (*harvesting* = žetev; *aggregator* = kopičevalec; *validation* = vrednotenje?!), ker izgubijo svoj prvotni pomen.

Vsekakor pa je bil poglavitni namen predstavitve le seznaniti udeležence z določenimi storitvami in jim predstaviti nekaj smernic za uporabo oziroma povezovanje v mrežah EOD in DRIVER. Vmesnike v storitvi EOD smo uspeli prevesti v slovenščino. Mogoče

nam bo to tudi uspelo z DRIVER. Žal pa je pri povezovanju treba poznati izvirne angleške izraze, ki smo jih na predavanju omenjali. Ker pri projektih sodelujemo s tujimi partnerji, so nam nekateri izrazi že tako običajni, da o njih ne razmišljamo kot o tujkah.

Vsem, ki smo jih užalili z uporabljenimi tujimi izrazi ali ki zaradi le-teh niste uspeli slediti ali razumeti predstavitev, se iskreno opravičujemo. Kolegico Dularjevo pa bi povabili, da se pridruži Terminološki komisiji (Komisiji za izrazoslovje na področju knjižničarstva) in nam pomaga poiskati ustrezne rešitve.

Alenka Kavčič-Čolić
Narodna in univerzitetna knjižnica

VDC V KNJIŽNICI

KNJIŽNIČNE
PRIREDITVE

Z novim šolskim letom v naši Mestni knjižnici Izola nadaljujemo tudi s študijskimi krožki Pravljičarice za VDC in druge ter krožkom Svet v dlaneh – skozi druge kulture spoznavamo sebe. Tako nam je 22. 10. afriško državo Gvinejo predstavil pesnik, pisatelj, pravljicar, igralec, režiser, soustanovitelj zavoda Nakir in ustanovitelj Afriške knjižnice v Ljubljani ter novinar na TV Slovenija, Sekumady Conde, po očetu Gvinejec in po materi Slovenec, rojen v Slovenj Gradcu. Nadaljujemo pa tudi naše sodelovanje z Varstveno delovnim centrom Izola, s katerim smo stike navezali pred nekaj leti in jih ves čas skrbno negujemo. Tako knjižničarka skoraj enkrat mesečno v enoti VDC Izola pripoveduje ali bere pravljice, njihovi člani pa obiskujejo knjižnico, si tukaj izposojajo gradivo ali pa, česar smo še bolj veseli, v kotičku ustvarjalnosti razstavljajo svoje izdelke in slike. Za letos smo uporabnikom VDC pripravili tudi mini in maxi bralno značko. Ob uspešno zaključeni bralni znački vsak udeležen bralec prejme knjižno darilo. V mesecu novembru smo pripravili razstavo poslikanih

majic in pastelnih slik ljubiteljske umetnice Darje Zdolšek iz Pirana, uporabnice VDC Lucija, kar je že njena četrta razstava pri nas. Otvoritev razstave njenih del je bila v sredo, 4. 11., njen posebni gost, ki ga imajo varovan-

ci VDC še posebej radi, pa je bil novinar, kantavtor in glasbenik Drago Mislej Mef. S pravljico je nastopila tudi novinarka in pravljicarica Kristina Menih, ki v vitrini skupaj z Darjo razstavlja svoje s konturami in zlatom porisane trentarske in obmorske kamenčke. Prejšnji teden pa smo za uporabnike enot VDC iz Kopra, Lucije in Izole pripravili potopisni dopoldan. Marina Hrs nas je ob projekciji slik popeljala na potovanje z ladjo, avtobusi in kamelemi po znamenitih spomeniških poteh, mestih in puščavah Egipta, ki

Slika 1: Veliko zanimanje za prireditve

smo mu z zanimanjem sledili. Na koncu nas je knjižničarka razveselila z afriško pravljico Lepa kraljeva hči. V prijetnih pogovorih, ki nam omogočajo spoznavanje drug drugega, pa smo se posladkali še s piškotki in popili sok. Varovanci VDC so knjižnico zapustili veseli in z novimi spoznanji, nam pa je ostal prijeten občutek, da lahko nekaj naredimo tudi za uporabnike s posebnimi potrebami.

Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

»DOBER DAN« SLOVENSКИH SPLOŠNIH KNJIŽNIC V MESTNI KNJIŽNICI LJUBLJANA

S številnimi prireditvami se je Mestna knjižnica Ljubljana tudi letos pridružila praznovanju 20. novembra, dneva slovenskih splošnih knjižnic. Na ta dan smo v knjižnicah pripravili zanimive dogodke – povezali smo jih z bralno-improvizacijskimi nastopi, podarjanjem knjig in predstavitvijo utripa knjižnic v sliki in besedi.

Pri vsebinski pripravi izhodišč prireditev ob dnevu slovenskih splošnih knjižnic smo želeli predstaviti razvejano mrežo ljubljanskih splošnih knjižnic in raznolike kulturne programe, ki jih pripravljamo knjižnice v prestolnici in njeni okolici. Na displejih in projekcijskih platnih smo v petih območnih enotah Mestne knjižnice predvajali skupno PowerPoint predstavitev *Dober dan slovenskih splošnih knjižnic*. V vizualni podobi <http://www.mklj.si/index.php/za-medije/arhiv-novic/316-dober-dan-ssk> smo skušali prikazati vsakdanji utrip knjižnic in številnih dejavnosti, ki vsakodnevno potekajo v mreži 37 knjižnic Mestne knjižnice Ljubljana: v Knjižnici Bežigrad, Knjižnici Jožeta Mazovca, Knjižnici Otona Župančiča, Knjižnici Preži-

hov Voranc, Knjižnici Šiška in njihovih krajevnih knjižnicah.

Knjižnica z več kot 80 tisoč člani, 1.500.000 knjigami, zbirko preko 23 tisoč glasbenih zgoščenk in več kot 16 tisoč filmi, vsak dan v svoje knjižnice vabi zelo raznolike obiskovalce. Impresivna zbirka fotografskih zapisov dogodkov v naših arhivih to dokazuje. Zelo majhen del fotografskih podob smo predstavili tudi v skupni predstavitvi. Zbirke, dejavnosti in vsakdanje življenje knjižnic bogatimo z obiski pisateljev in pisateljic, razstavami, najrazličnejšimi delavnicami, predstavitvami knjig, okroglimi mizami, natečaji, udeležno na festivalih in drugih dogodkov v Ljubljani.

Med predstavljenimi knjižnicami je imela tudi tokrat posebno mesto Slovanska knjižnica – zelo posebna knjižnica v družbi ljubljanskih splošnih knjižnic. Septembra letos je knjižnica k svojim dragocenim zbirkam dodala tudi izvod Iconothece Valvasoriane, faksimila zbirke 7.752 Valvasorjevih grafik. Med skupne fotografske utrinke smo vključili prizore s prireditve ob

Slika 1: Mreža knjižnic Mestne knjižnice Ljubljana

Slika 2: Bralne-improvizacije v Knjižnici Prežihov Voranc

slavnostni predaji te dragocene zbirke.

Rdeča nit prireditve so bile tokrat vse "discipline" branja, ki jih ne le v formalni obliki, temveč tudi zelo konkretno promoviramo v ljubljanskih knjižnicah. V petek, 20. novembra, smo v knjižnicah organizirali simultana **branja in improvizacije** gimnazijskih improvizatorjev skupin Šila. V dogovoru s Sekcijo za splošne knjižnice pri ZBDS smo se nacionalnemu praznovanju pridružili z branji del, prispelih na natečaj *Kako diši moja knjižnica*, ki smo jih izvedli v štirih območnih knjižnicah.

Ob 17. uri so se "nadzorovane vaje v bralnih improvizacijah" odvijale v dveh knjižnicah hkrati, v Knjižnici Šiška in Knjižnici Prežihov Voranc; ob 18.30 pa še v dveh knjižnicah, Knjižnici Jožeta Mazovca in Knjižnici Bežigrad. Enourni bralno-improvizacijski nastopi v dveh knjižnicah istočasno so predstavljali svojski izziv tako za nas, organizatorje, kot za nastopajoče. Nastopili sta dve skupini improvizatorjev pod vodstvom mentorice in mentorja s po osmimi improvizatorji. Za vsebinska izhodišča nastopov je poskrbela izkušena improvizatorica Irena Strelec. Ena od skupin se je v večji meri posvetila improviziranim branjem prispevkov natečaja, druga pa je namenila večji poudarek na klasičnih improvizacijskih disciplinah – z iztočnicami natečajnih besedil. Nekaj posnetkov igrivih konstrukcij improvizacijskih nastopov je moč videti na naši Facebook strani <http://sl-si.facebook.com/mestna.ljubljana>.

V Knjižnici Otona Župančiča so tega dne med 12. in 17. uro odprli enodnevno delovanje **Žive knjižnice**. V katalogu živih knjig, ki so si jih obiskovalci lahko izposodili in jih "brali", so bile: slepa oseba, gej, oseba

Slika 3: Nastop v knjižnici pred pričetkom improvizacijskih disciplin

s kronično depresijo, oseba na invalidskem vozičku, izbrisana oseba, oseba s prekomerno telesno težo, klošar in oseba z izkušnjo izgube spomina. Priložnost za branje v "čitalnici" Žive knjižnice je izkoristilo 15 obiskovalcev.

Istega dne je Narodna in univerzitetna knjižnica obiskovalcem treh ljubljanskih splošnih knjižnic predstavila **Digitalno knjižnico dLib** ter prednosti in ugodnosti te obsežne podatkovne baze. Ob 9. uri so bili ljubitelji digitalnih tehnologij vabljeni na predstavitev v Knjižnico Prežihov Voranc, ob 11. uri v Knjižnico Bežigrad in ob 13. uri v Knjižnico Šiška.

Vsakdanjemu utripu knjižnic smo s podobami na displejih, bralno-improvizacijskimi nastopi, živo knjižnico in predstavitevjo digitalnih zbirk dodali posebno noto in naše obiskovalce popeljali v svet sodobne, aktivne knjižnice. Posebno pozornost v programu prireditve smo ob dnevu splošnih knjižnic namenili prireditvam, povezanih z besedo. Potrošniška džungla ekspanzije materialnih stvari, podob in besed narekuje svojevrstno disciplino pri izbiri vsebin: tudi tistih, povezanih z branjem. Sinergični učinki sodelovanja med knjižnicami v tokratni bralno-improvizacijski akciji Mestne knjižnice Ljubljana so se izkazali kot dobro izhodišče za promocijo knjižnice in številnih dejavnosti, ki jih nudimo svojim obiskovalcem. Za to priložnost smo pripravili tudi priponke za naše obiskovalce, ki osrednjo misel letošnjega praznovanja **"Berem, mislim, vem"** razširjajo v prostore mesta Ljubljane – morda pa tudi širše.

Tatjana Pristolič
Mestna knjižnica Ljubljana

SLOVENSKI DNEVI V KARLOVCU, V OSREDNJI KNJIŽNICI SLOVENCEV NA HRVAŠKEM

Kot vrsto let poprej so tudi letos v Gradski knjižnici »Ivan Goran Kovačič« v Karlovcu, osrednji knjižnici Slovencev na Hrvaškem, potekali že tradicionalni slovenski dnevi. Izvajamo jih že od leta 1993, torej od samega začetka sodelovanja Gradske knjižnice »Ivan Goran Kovačič« iz Karlovca in Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto.

Letošnji slovenski dnevi so se začeli v sredo, 21. oktobra, že dopoldne s sprejemom pri namestniku karlovskega župana Dubravku Deliću. Sprejema so se udeležili slovenski veleposlanik na Hrvaškem, njegova ekscelenca dr. Milan Orožen Adamič, Mateja Jerič, vodja oddelka za družbene dejavnosti MO Novo mesto, Claudia Jerina Mestnik, direktorica Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto, Frida Bišćan, ravnateljica Gradske knjižnice »Ivan Goran Kovačič« Karlovac, Silvin Jerman, predstavnik Kulturno-prosvetnega društva Slovenskega doma iz Zagreba, ter predstavniki Slovenskega kulturnega društva Triglav iz Karlovca.

Na začetku popoldanskega programa je ravnateljica Gradske knjižnice »Ivan Goran Kovačič« iz Karlovca Frida Bišćan posebej poudarila pomen uspešnega sodelovanja, ki vseskozi poteka med karlovske in novomeško knjižnico in ki prispeva k obogatitvi kultur obeh narodov. Poudarila je tudi pomen slovenske skupnosti za mesto in županijo Karlovec.

Popoldanski program se je nadalje-

val s predvajanjem filma *Veter se požvižga*, znanega slovenskega režiserja Filipa Robarja Dorina. Njegov dokumentarni film pretresljivo spregovori o slovensko-italijanskih odnosih v zadnjem stoletju, oriše razmere po razpadu Avstro-Ogrske po prvi svetovni vojni, ponazori posledice italijanske zasedbe Julijske krajine, Istre in dela Dalmacije, prikaže nasilje fašistične politike nad slovenskim prebivalstvom ter italijanske vojne zločine na zasedenih ozemljih med drugo svetovno vojno. V svojem znanem filmsko-esejističnem slogu režiser Filip Robar Dorin na njemu lasten način metodično razkrije manipulativne prijeme italijanske politike ter mlačno in neodločno politiko večjega dela predstavnikov slovenske države.

Popoldanskega programa se je udeležila tudi številna delegacija iz Nove Gorice, saj mesti Karlovec in Novo Gorico vežejo zgodovinske in prijateljske vezi. Opazno je sodelovanje med župani, muzeji, knjižnicami in posamezniki, ki so pripomogli h krepitvi poslovnih, družabnih in prijateljskih stikov.

Po filmski projekciji je sledil pogovor z mag. Vasjo Klavoro, primarijem, dr. med. in od leta 2004 poslancem in podpredsednikom Državnega zbora Republike Slovenije. V središču pozornosti so bila njegova zgodovinska dela, ki jih je posvetil prvi svetovni vojni na Bovškem. Leta 1991 je izšel njegov znameniti *Plavi križ*, v katerem je opisal boje na Soški fronti v Zgornjem Posoč-

ju, in sicer v Bovški kotlini in gorovjih Julijskih Alp od Rombona do Krna. Knjiga je leta 1993 in leta 2000 doživela dopolnjeni izdaji. Druga knjiga *Koraki skozi meglo : Soška fronta – Kobarid – Tolmin 1915-1917*, ki je izšla leta 1994, je bila leta 2004 prav tako ponatisnjena. V njej je avtor obdelal boje v goratem svetu na Soči na Tolminskem. Leta 1997 je izšla njegova knjiga *Škabrijel : Soška fronta 1917*, njen ponatis je izšel leta 2008. V knjigi je avtor obdelal boje v srednjem Posočju. Knjigo *Predel 1809 : avstrijsko-francoski vojni spopadi na slovenskem narodnostnem ozemlju*, ki je izšla leta 2003, je posvetil prebivalcem Loga pod Mangartom v spomin na 17. november 2000. Leta 2007 je izšla zadnja knjiga iz njegove tetralogije o prvi svetovni vojni, in sicer *Doberdob : kraško bojišče 1915-1916*. Zgodovinske knjige primarija dr. Vasje Klavore so bile prevedene v nemščino in italijanščino. Izreden uspeh pa je doživel prevod njegovega *Plavega križa* v italijanščino.

V pogovoru z uglednim gostom, ki ga je vodila Jadranka Zupančič, bibliotekarska svetovalka iz Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto, so obiskovalci izvedeli veliko zanimivih podrobnosti o tem, kdo in na kakšen način ga je navdušil za pisanje zgodovinskih knjig. Oče Vasje Klavore je bil namreč zgodovinar in med bivanjem na Bovškem sta s sinom pogostokrat obiskala vsa prizorišča bitk prve svetovne vojne. Zanimanju za prvo svetovno vojno je botrovalo tudi dejstvo, da sta

imela priložnost srečati se z živimi pričami iz pretekle zgodovine. Mag. Klavora je spregovoril tudi o uporabi plina na Soški fronti, saj je usodnega 24. oktobra 1917 skoraj 1000 plinometov dve uri in pol bruhalo smrtonosne granate na italijanske položaje. Znano je, da so sicer vsi uporabljali številna nova tehnična sredstva za ubijanje, toda uporaba bojnih plinov je že tedaj sramotno zaznamovala tistega, ki jih je uporabljal.

Čeprav Vasja Klavora v svojih knjigah piše o prvi svetovni vojni, o bitkah in trpljenju tako vojakov kot civilnega prebivalstva, je v njih moč

začutiti izrazito pacifistično prepričanje, ki sije iz opisov odnosov med vojaki in poveljujočimi, odnosov vojakov do vojne, njihovega razmišljanja, tragičnih usod Slovencev v avstrijski vojski in Slovencev v italijanski vojski, igre slučaja v vojni, vdanosti v usodo in iz poguma vojakov, da store vse, samo da bo vojne enkrat konec. Sijajna je tudi avtorjeva ugotovitev, prisotna v vsem njegovem pisanju, da bi tudi v vojni zgodovini morali včasih prebrati, kakšen je videti človek, razmesarjen od granate ali mrtev zaradi zadušitve s plinom, ki mu je v nekaj sekundah ali minutah uničil pljuča. Naš gost pa je posebej poudaril, da bi bilo potrebno sprejeti in prebrati tudi opis vseh posledic pritiska na predhodnem povelju štabno mizo in umiranja ne vidi jo.

izbrani program, torej film *Veter* se požvižga Filipa Robarja Dorina ter srečanje z mag. Vasjo Klavoro, ponudil veliko najrazličnejših razmišljanj o naši sedanjosti in pretekli zgodovini ter o položaju in usodah Slovencev v času prve in druge svetovne vojne. Ni manjkal niti razmislek o sedanjem položaju Slovencev na Hrvaškem niti o sedanjem odnosu med Slovenijo in Italijo ter Slovenijo in Hrvaško.

Obe knjižnici, karlovška in novo-meška, pa si štejeta v dobro, da vsa ta dolga leta uspešno sodelujeta na knjižničarskem področju ne glede na boljše ali slabše politične odnose med državama. Zavedamo se, da je naše sodelovanje vsaj malo pripomoglo k boljšemu razumevanju položaja Slovencev na Hrvaškem, saj z možnostjo izposoje novih knjižnih del krepimo svoj odnos do lastnega jezika in sveta, ki ga čutimo in doživljamo na sebi lasten način.

Jadranka Zupančič

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Slika 1: Vasja Klavora in Jadranka Zupančič v karlovški knjižnici (foto: Maja Ivanež)

Po odzivu občinstva smo lahko skleпали, da je

ZEMLJEVIDI KOT KNJIŽNIČNO GRADIVO IN KOT NACIONALNA KULTURNA DEDIŠČINA V KNJIŽNICI MIRANA JARCA NOVO MESTO

KNJIŽNIČNE
PRIREDITVE

Na predvečer praznika slovenskih splošnih knjižnic, katerega osrednja tema se je letos glasila »Kako diši moja knjižnica«, smo v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto pripravili prireditev z naslovom »*Vonj po starih zemljevidih*«. Prireditev je bila slavnostni zaključek večletnega načrtnega dela s kartografsko zbirko novo-meške knjižnice, katerega zadnja faza je bila digitalizacija najdragocenejših primerkov in vnos v Digitalno knjižnico Slovenije (dLib.si).

Projekt je finančno omogočilo Ministrstvo za kulturo RS. Uvodoma je koordinatorka območne dejavnosti bibliotekarka Klementina Kolarek umestila projekt digitalizacije zemljevidov v širši kontekst posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic, nato je bibliotekarka Mateja Kambič predstavila najdragocenejše zemljevide iz zbirke ter promocijski koledar »*Iz zbirke zemljevidov Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto*« za leto 2010, v zadnjem delu večera pa je bibliotekarska speci-

alistka Darja Peperko Golob opozorila tudi na hranjenje, varovanje in zaščito tovrstnega knjižničnega gradiva. Vonju po starih zemljevidih smo pridali še zvoke stare glasbe v izvedbi Kvarteta klarinetov Glasbene šole Trebnje.

V kartografski zbirki Knjižnice Mirana Jarca, v sklopu oddelka Posebne zbirke Boga Komelja, hranimo večje število starejših zemljevidov, specialnih kart, atlasov, atlantov in mestnih načrtov ter posebnih, splošnih in tematskih zemljevidov iz različnih obdobj. Največjo dragocenost predstavljajo stari zemljevidi, ki so izhajali v obdobju od 16. do 18. stoletja. Večina njih prikazuje slovensko ozemlje, ki se pojavlja samostojno ali v sklopu drugih evropskih dežel, in so bili vsebinsko že predstavljeni v tem biltenu.

Zelo pomembno pa je tudi to, da s tem dragocenim in občutljivim gradivom znamo pravilno ravnati ter da se zavedamo, da smo zanj tudi zakonsko odgovorni (Zakon o knjižničarstvu UL št. 87/2001, 5. člen). Zavzeli smo stališče, da je potrebno originalno starejše gradivo hraniti tako, da ga bomo ohranili tudi našim zanamcem, hkrati pa ga s pomočjo sodobne tehnologije čim bolj približati uporabnikom. Čim manj vznemirjati originale, bi bilo vodilo pri našem delu.

Že leta 2006 smo se načrtno lotili sistematičnega popisa kartografske zbirke kot kulturne dediščine ter njene strokovne zaščite, varovanja in hranjenja. Veliko smo v preteklih letih vložili tudi v izobraževanje in se pri tem naučili, da je možno včasih celo z manj denarja, s cenejšimi materiali prav tako dobro zaščititi gradivo, predvsem pa je potrebno imeti pri ravnanju s tem gradivom osnovno znanje in informacije, da ne bi stanja še poslabšali. Včasih je bolje storiti nič kot pa napačno - napaka veliko stane!

O restavriranju kartografskega gradiva sicer ni mogoče prav veliko povedati. To so zelo dragi postopki, za katere praviloma vedno zmanjka denarja. Pri pregledu zbirke zemljevidov smo ugotovili, da je na srečo stanje zbirke relativno dobro, in sicer iz preprostega razloga – starejši ko so zemljevidi, bolj so ohranjeni, izdelani na kvalitetnejših nosilcih.

Po večletnih prizadevanjih pa smo uspeli v naši knjižnici narediti velik korak naprej glede hranjenja dragocenih posebnih zbirk. Pod streho smo namreč spravili arhivski depo, ki rokopišnemu, slikovnemu, kartograf-

skemu, redkemu knjižnemu in drugemu tovrstnemu gradivu zagotavlja optimalne pogoje za čim daljše življenje, kot so: relativna vlažnost (30–50%), temperatura (15–18°C), požarna varnost, odsotnost temperaturnih nihanj, dnevne svetlobe, prahu, insektov, zajedalcev idr.). Žal bo na večino pripadajoče arhivske opreme potrebno še počakati, zato smo začasno uporabili obstoječe, dotrajane in po standardih za arhiviranje knjižničnega in arhivskega gradiva ne povsem ustrezne kovinske omare. V novembru 2009 smo tako najdragocenejše gradivo končno preselili v novi in hkrati prvi pravi arhiv Posebnih zbirk. Glede na še ne končano prenovo novomeške knjižnice se zavedamo, da je bilo s to selitvijo narejenega ogromno. Vemo pa tudi, da je ves ta čas, ko smo potrpežljivo čakali na primerni prostor za hrambo gradiva, neusmiljeno opravił svoje. Doslej so se zbirke nahajale pač povsod, kjer je bilo še kaj prostora ... Zlasti začasni nenamenski »prostorčki« v novem prizidku knjižnice so bili ponekod prevlažni, drugje presuhi, ob močnem deževju je prišlo celo do zamakanja enega od depojev.

Pri našem kartografskem projektu nismo izpustili tiste zadnje faze, na katero knjižničarji pogosto pozablamo oz. jo zanemarimo. To je promoviranje našega dela in gradiva. Zato smo pripravili predstavitve, predavanja in razstavo, izdali stenski koledar zemljevidov za leto 2010, bibliotekarka Mateja Kambič je objavila več strokovnih prispevkov.

Eden od preverjenih načinov popularizacije, lažje dostopnosti antikvarnega gradiva uporabnikom, za nameen razstavljanja in varovanja, zaščite izvornikov je tudi natis faksimilov, ki so natančen posnetek originalnega

Slika 1: Prireditev »Vonju po starih zemljevidih« v novomeški knjižnici (foto Bojana Medle)

gradiva. Ti lahko v skrajni sili nadomeščajo original tudi, če se le-temu kaj zgodi v primeru naravne katastrofe ipd. Knjižnica Mirana Jarca je že leta 1969 prispevala sedem svojih izvirnih zemljevidov za natis faksimilov slovenskih dežel od 16. do 18. stoletja.

Z digitalizacijo dragocenih zemljevidov torej nismo dosegli le lažje dostopnosti gradiva uporabnikom, temveč smo vzpostavili tudi vzporedni digitalni arhiv zbirke in posredno varovanje in zaščito originalnega gradiva. Pri vseh navdušujočih možnostih digitalne dobe pa obstajajo tudi določene zagate in pomisleki. Gradivo se po elektronskem omrežju širi in dosega ciljne skupine izjemno hitro, kar je naš namen, prav tako hitro pa se seveda lahko izgubi tudi sledljivost originalnih dokumentov. Glavni pomislek pa so gotovo dileme, dvomi, strahovi o (dolgo)trajnosti digitalnih zapisov. Izredno hiter tehnološki razvoj sproža vprašanje kompatibilnosti opreme in medijev, na katerih je shranjeno vse to knjižnično in arhivsko gradivo. Zato je pač toliko bolj pomemben naš sedanji odnos do originalnega gradiva – njihovega hranjenja, varovanja in zaščite. S tem je krog sklenjen: pogumno naprej v prihodnost, vendar z znanjem, odgovornostjo in spoštovanjem preteklosti.

Ob našem projektnem delu s knjižnično kartografsko zbirko so se nam kar sami od sebe zapisali sledeči sklepi. Vsekakor je na prvem mestu ta, da je nujno ohraniti odgovoren odnos do kulturnega izročila, ki je pravzaprav temeljno ogledalo vsega, kar so skozi stoletja ustvarili (in tudi uničili) ljudje. Le če se bomo zares zavedali, da pis(a)na kulturna dediščina, ki jo hranimo v Novem mestu, v knjižnici, kot tudi naše lokalne posebnosti, običaji in tradicija niso zanimivi in pomembni samo za naše ožje okolje, temveč sestavljajo mozaik celotne nacionalne podobe, kulturne dediščine in identitete, bomo lahko tudi nekaj naredili. Zato je potrebno nenehno prepričevanje in ozaveščanje o pomenu knjižničnih posebnih zbirk v lokalnem prostoru ter vključevanje v lokalne, državne in evropske projekte kulturne dediščine. Namreč, po vstopu Slovenije v širši evropski kulturni, gospodarski in politični prostor je postalo prepoznavanje narodove identitete skozi ostaline naših prednikov toliko bolj pomembno.

Darja Peperko Golob
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

VOŠČILNICE MARINE HRS RAZSTAVLJENE V IZOLSKI KNJIŽNICI

KNJIŽNIČNE
PRIREDITVE

Marina Hrs ni samo ravnateljica Mestne knjižnice Izola, pač pa tudi pobudnica mnogih izvirnih idej, mama, žena, ljubiteljica vsega lepega in ustvarjalca. Za letošnjo praznično razstavo v vitrini ustvarjalnosti je pripravila domiselno izdelane voščilnice iz naravnih materialov, adventni venček iz oljčnih vejic, šipka in bršljana, različne šopke, kupček kamnov v obliki srca in še kaj... Ob tej priliki bi ji radi zastavili nekaj vprašanj.

MKI: Marina, ti si bila pobudnica ideje, da bi se v knjižnici predstavili lokalni ustvarjalci, ljubitelji umetnosti in ročnih spretnosti... Kaj ugotavljaš po petih letih delovanja kotička ustvarjalnosti v naši knjižnici?

MH: Da je prekrasno, da kotiček tako živi. Ker sem tudi sama ustvarjalna človek, verjamem, da ima vsak v sebi veliko ustvarjalnosti in izrazov in le

dovoliti si je potrebno, da to privre iz nas. In pravi čas za to je vedno. Izjemno sem vesela uresničene zamisli o vitrini ustvarjalnosti, saj samo potrjuje zgornjo trditev. Le da ljudje včasih mislimo, da to kar znamo, nič ne pomeni. K sreči je vse manj tako in tudi časi se spreminjajo. Vsak ima danes obilo možnosti, da razvije svojo ustvarjalnost. Tudi veliko knjig je, ki spodbujajo ročne spretnosti, razne delavnice, ipd.

MKI: Marina, ko so bili tvoji otroci še majhni, si nam večkrat prinesla pokazat različne predmete, ki ste jih skupaj izdelali. Od kod v tebi ta ljubezen do lepega, do ustvarjanja?

MH: Verjetno se s tem čutom rodiš, v življenju ga pa še podkrepiš in razvijaš. To človeka notranje umirja in hkrati odpira nove, brezmejne svetove. Neizmerno sem uživala, ko smo skupaj z

možem in otroki izdelovali voščilnice, in to kar nekaj let, vse dokler se niso naveličali. Potem sem nadaljevala sama. V tem svetu notranje ustvarjalnosti je moje ravnovesje, tudi takrat, ko so obremenitve delovnega mesta prehude. Prav obred je najprej voščilo izdelati, nato še sestiti in napisati prijazne in srčne želje prijateljem, sorodnikom, ob posebnih priložnostih, rojstnih dnevih,.. Kolikor je le mogoče, sem v naravi in zame je estetski užitek sprehod s

Slika 1: Voščilnice

psom skozi gozd, potok, barve vseh letnih časov, pogled na morje, obalo,...

MKI: Verjetno si zato tudi izbrala moža, ki je po poklicu učitelj likovne vzgoje in slikar? J Tokrat si se nam predstavila s svojimi izdelki, lično izdelanimi voščilnicami. Kako se ti je porodila ideja za razstavo? Kakšne materiale si uporabljala pri izdelavi voščilnic? Si te materiale sama nabrala in obdelala?

MH: Menila sem, da je morda december čas, da tudi sama razstavim izdelke v vitrini ustvarjalnosti, saj iz materialov, kakršne sem uporabila, še nisem zasledila voščilnic. Uporabila sem rujeve liste na različnih barvnih podlagah. Zelo hvaležna za izdelavo rožic je trdoleska, kjer sem uporabila tako zunanji del kot plod, pa koruzni ovoj, iz katerega je tudi mogoče izdelati cvetje, uporabila pa sem tudi ostanke blaga in celo alge.

MKI: Prinesla si tudi kupček kamenčkov v obliki srca... Koliko časa si te kamne zbirala in zakaj si jih začela zbirati?

MH: Kamni srčki so iz strunjanskega zaliva, in nekateri so res izrazitih oblik. Vsi so »bera« letošnjega poletja, vsak dan sem jih našla kar nekaj. Narava je izjemna ustvarjalca, le ceniti je ne znamo dovolj. Sploh ne vem, zakaj sem jih začela zbirati. Veliko simbolike je v teh srčkih. Veliko sporočil.

MKI: V okviru Borze znanja si pred nekaj meseci vodila delavnico izdelovanja cvetic in šopkov iz jesensko obarvanega listja ruja... Kje si se naučila izdelovati te cvetlice in šopke? Ali je bila delavnica v okviru Borze znanja uspešna? Načrtuješ morda še kakšno delavnico, na primer delavnico izdelovanja prazničnih voščilnic? Kaj pa delavnico izdelovanja zavesic iz školjčnih lupin? Tudi to je bil eden izmed tvojih domačih izdelkov...

MH: Ja, zavesice so čudovite. Vsak, ki nas obišče doma, najprej zagleda zaveso iz školjk, le da so tiste še iz ankaranskega školjčiča, ko je bilo tam še veliko polžkov, cevki in drugih lepih školjk. Sedaj zbiram petrova ušesa, iz katerih bo nastala nova zavesa "iz morja". Pred skoraj dvajsetimi leti sem začela izdelovati venčke iz cvetja, predvsem suhega. Na vratih sem imela venčke v času, ko tukaj s tem sploh še nismo začeli. Danes je to običajno. Pred nekaj leti mi je sosedica in prijateljica Tatjana pokazala, kako izdeluje cvetje in šopke iz rujevih listov. To je bilo zame novo odkritje. Naslednje leto bomo lahko v knjižnici ponovili delavnico izdelovanja šopkov iz ruja, pa tudi voščilnice.

MKI: Izviren je tudi adventni venček iz oljčnih vejic. Kako se ti je porodila ideja zanj?

MH: V naselju, kjer živim, imamo čudovite oljčne nasade, med katerimi se rada sprehajam. Med lanskim obiranjem oljk je bilo na tleh veliko porezanih vej, saj hkrati drevesa tudi obrežejo. Kar videla sem že venček iz teh vejic, dodala sem še plodove šipka in bršljan in malo kasneje je venček iz oljčnih vejic visel na vratih. Za tokratno razstavo sem naredila svežega. Skoraj dve uri sem potrebovala za njegovo izdelavo, vendar je vredno. Zakaj bi kupovali, če nam narava sama ponuja veliko bolj ljubke, sveže, domače in preproste sestavine.

MKI: Marina, zahvaljujemo se ti za čas, ki si si ga vzela za naša vprašanja. Želimo ti, da bi ti Miklavž kaj lepega prinesel in te razveselil, tako kot ti večkrat s kakšno drobno pozornostjo razveseliš svoje sodelavke. V novem letu pa ti želimo še veliko dobrih idej, ustvarjalnosti in – zakaj pa ne – še kakšno razstavo in delavnico v okviru Borze znanja. Bralce Mandrača pa vabimo k ogledu tvoje razstave v naši knjižnici.

MH: Hvala, z željo, da bi odkrivali v sebi vedno nov ustvarjalni navdih, tisto najlepše, si zaželeli vse dobro in objeli svoje najbližje.

Pogovarjala se je Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

OBVESTILA

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena

NAVODILA AVTORJEM

avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z

začetno navedbo "Od leve proti desni:...". Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali TIF formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov icb@nuk.uni-lj.si. Pošljete jih lahko tudi na disketi ali CD-ROM-u na naslov Narodna in univerzitetna knjižnica, Informacijski center za bibliotekarstvo, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevkov ne honoriramo!